

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 31 de maig del 1933

SUMARI

A les cinc i set minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys.

Lectura de l'acta de la sessió anterior.

Els senyors Rossell i Vilar i Espanya demanen que consti llur vot afirmatiu en la votació definitiva de l'Estatut Interior de Catalunya.

Es aprova l'acta.

Ordre del dia:

El senyor Vallès i Pujals anuncia una interpel·lació sobre política municipal.

Resposta del senyor Conseller de Governació.

Prec del senyor Andreu sobre la manca de consideració a la llengua catalana per part d'un funcionari del Cos de Correus.

Resposta del senyor Conseller de Governació.

Prec del senyor Serra i Moret en defensa dels productors catalans de patata primerenca.

Intervencions dels senyors Ventosa i Calvell i Bilbeny.

Resposta del senyor Conseller d'Economia i Agricultura i rectificacions dels senyors Serra i Moret i Conseller d'Economia i Agricultura.

Continuació de la discussió del Projecte de Llei relatiu a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

El senyor Galés, en nom de la Comissió, declara admesa l'addició proposada per la Minoria de Lliga Catalana a l'article 1.^r en la forma que indica.

El senyor Duran i Ventosa ho agraeix.

Resta aprovada l'addició.

Lectura d'una esmena a l'article 1.^r, presentada per la Minoria d'Unió Socialista.

El senyor Serra i Moret, en nom de la Minoria d'Unió Socialista, la retira.

Es aprova l'article 1.^r, amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana.

Article 2.ⁿ Lectura d'un vot particular de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya.

El senyor Comorera el defensa.

Resposta del senyor Galés, per la Comissió.

Rectificacions dels senyors Comorera i Galés.

Nova rectificació del senyor Comorera.

En votació nominal és rebutjat el vot particular de la Minoria d'Unió Socialista. Han votat a favor, 48 senyors Diputats, i en contra, 43.

El senyor Carreres i Artau defensa un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana a l'article 2º

Resposta del senyor Bru, per la Comissió.

Rectificació del senyor Carreres i Artau.

Es procedeix a la votació nominal del vot particular. Voten a favor, 9 senyors Diputats, i en contra, 28.

No havent-hi nombre suficient de senyors Diputats per a prendre acord, el senyor President aixeca la sessió.

Ordre del dia per a la sessió de dijous

S'aixeca la sessió a les vuit menys cinc minuts de la vetlla

S'obre la sessió a les cinc i set minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Consellers de Governació, de Treball i Obres Públiques, d'Economia i Agricultura i de Cultura.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

Els senyors Rossell i Vilar i Espanya fan constar el seu vot favorable a l'aprovació de l'Estatut Interior de Catalunya que tingué lloc dies enrera.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Una interpellació sobre política municipal

El Sr. PRESIDENT: El senyor Vallès i Pujals té la paraula.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a pregar al senyor Conseller de Governació i, a la vegada també, al senyor Conseller de Finances — encara que no està aquí present, però amb l'esperança que li trametan el prec — que tinguin a bé assenyalar una data, com més propera millor, per a explicar una interpellació sobre la política que se segueix des del Consell de la Generalitat en matèria municipal.

Hi ha una alarma cada dia més intensa respecte del que es va fent amb els Ajuntaments de Catalunya, que constitueix moltes vegades, almenys així ho entenem nosaltres, veritables atemptats a l'autonomia municipal.

Per a l'explanació d'aquesta interpellació, per la qual jo prego a la Mesa i als Consellers respectius que l'acceptin i assenyalin el dia, jo desitjaria que, si no hi ha cap inconvenient, el senyor Conseller de Governació facilités abans una llista de totes les inspeccions que s'han decretat sobre Ajuntaments de Catalunya. De manera que si el senyor Conseller de Governació no hi té inconvenient, jo li prego que tingui per anunciada la interpellació, que l'accepti i assenyalí dia, i trameti prèviament aquesta llista de les inspeccions que s'estan fent i que s'han fet als Ajuntaments de Catalunya.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: La interpellació sobre política municipal que la V. S. anuncia al senyor Conseller de Governació i al senyor Conseller Primer, com a Conseller de Finances subsidiàriament, perquè crec que principalment serà adreçada al senyor Conseller de Governació...

El Sr. VALLÈS I PUJALS: A tots dos.

El Sr. CONSELLER de Governació: No tinc cap inconvenient en acceptar-la. Millor dir jo aprofito aquesta avinentesa per a agrair a la V. S. que quant abans millor pugui fer la interpellació sobre política municipal seguida des del Govern de la Generalitat, perquè serà convenient que, a la vegada que la V. S. exposi les argumentacions i les raons que li semblin de greuge que s'han portat a cap pel Conseller de Governació aquest digui d'una manera pública els motius i les raons legals que ha tingut per a intervenir en aquells Ajuntaments que han volgut desconèixer la Llei; i com a Conseller de Governació, no estic disposat a què en l'actualitat cap Ajuntament de Catalunya vulgui desconèixer la Llei sobretot la Constitució de la República espanyola.

Per això tindrè molt a bé, quan vulgui la Mesa, en atenció a les indicacions de la V. S. determinar el moment, acceptar aquesta interpellació, perquè tots els senyors Diputats i tot Catalunya sàpiguin quina és la nostra política en aquest aspecte.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa es posarà d'acord amb els senyors Consellers Delegat i de Governació i amb el senyor Vallès i Pujals per assenyalar el moment per a desenrotllar aquesta interpellació.

La manca de consideració a la llengua catalana per part d'un funcionari del Cos de Correus

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Andreu.

El Sr. ANDREU: Senyors Diputats: He demanat a la Presidència la paraula per a fer un prec al Govern de la Generalitat, amb la finalitat de denunciar un fet insòlit que crec que per part del Govern ha de merèixer tota l'atenció per cercar els mitjans d'arranjar-lo; i també ha de merèixer l'atenció del Govern de la República perquè es tracta de fets que afecten a serveis d'a-

quell Govern, a fi de què s'acabi d'una vegada i per sempre amb fets tan desagradables com el que en aquest moment vaig a denunciar a la Cambra.

En el poble d'Amposta hi ha un administrador de Correus, que respon al nom de Salvatierra, el qual, fa tres o quatre mesos, pel fet d'haver rebut un ofici de l'Alcalde d'aquell poble redactat en català, va contestar amb una sèrie de descortesies a l'Alcalde.

Em consta a mi que en aquella ocasió l'Alcalde d'Amposta va comunicar el fet al Governador de Tarragona, senyor Freixa; i el Governador va amonestar i va fer indicacions amistoses a aquest administrador de Correus, per aconseguir que deposés aquesta actitud tan insòlita i tan poc correcta vers el poble on ell viu i on presta serveis amb els quals es guanya la vida. Però pel que es veu les reflexions no el varen fer variar en les seves decisions, com ho demostra el fet de què insisteixi en la seva actitud incorrecta i insòlita amb un ofici de data 24 de maig, del present any, adreçat a l'Alcalde, i que textualment diu així: Ho llegiré en castellà perquè els senyors Diputats es facin càrrec de quin és el llenguatge que empra aquest ciutadà.

«Nuevamente se ha recibido en esta oficina un oficio de esta Alcaldía, redactado en catalán, al parecer (*Rialles.*). Y como según el Estatuto de Cataluña aprobado en las Cortes, en su artículo número 2, dice que las relaciones entre organismos de la Generalidad y de la República han de ser únicamente en castellano, es por lo que me veo obligado a llamar la atención de esta Alcaldía por este atropello de una Ley de la República.»

I acaba dient: «Ante esta contumacia en burlar el Estatuto de Cataluña, Ley de la República española, considero mi deber advertir a esta Alcaldía de que cese esta anarquía, pues no otra cosa es el atropello continuado y persistente de las Leyes de la República.»

Senyors Diputats: Que hi hagi un funcionari de l'Estat que presta serveis a Catalunya, un funcionari de l'Estat que ve prestant durant una sèrie d'anys serveis a Catalunya, que pugui dir en els nostres dies que un ofici està «redactado en catalán, al parecer», és una cosa que forçosament ha d'indignar els ciutadans de Catalunya.

Prou sabem que en el Cos de Correus ha regnat sempre un esperit liberal, fins al punt de què àdhuc quan l'idioma català era perseguit per les autoritats, el Cos de Correus sempre havia cursat els envelops redactats en català. Però aquest ciutadà administrador de Correus d'Amposta és, sens dubte, una excepció dintre d'aquest Cos, i tenim la convicció de què els primers que sentiran indignació de tenir un company com aquest a llur costat, de tenir un company així dintre el Cos a què pertanyen, seran els propis funcionaris de Correus que presten servei dintre Catalunya.

Davant d'aquest fet, jo crec que el Govern de la Generalitat ha de posar tots els seus esforços per a evitar que aquests casos es repeteixin, perquè és vertaderament vergonyós i indignant que casos així puguin passar. I si el Govern de la República no evita el que es pugui insultar impunement la llengua catalana dintre de la nostra pròpia casa, haurà d'ar-

ribar un moment en què la gent, amb una justa indignació, obliguin a marxar forçosament el poble d'Amposta i de tot Catalunya a funcionaris així, perquè no pot conviure a Catalunya un home que és capaç d'insultar el que nosaltres estíem més, que és la nostra llengua. (*Molt bé!*)

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Els fets que acaba de denunciar el company Andreu al Govern de Catalunya eren suficientment coneguts d'aquest Govern. El Governador civil de Tarragona havia denunciat ja aquest fet al Govern de la Generalitat, i en denunciar-me concretament aquest greuge que es feia a la nostra llengua jo vaig prendre la precaució de telefonar el Conseller Delegat, que es troba a Madrid, perquè es fessin les gestions oportunes; perquè crec que és un cas vertaderament intolerable en relació al qual és precis que es posin els correctius convenients perquè no es repeteixi el fet de què dintre Catalunya es burli d'aquesta manera la llengua catalana i s'infireixi als nostres sentiments aquests greuges.

Tingui la seguretat el senyor Andreu i tots els senyors Diputats de què el Govern de Catalunya no farà deixació dels seus deures, i que davant de fets d'aquesta naturalesa, en tot moment sabrà imposar els seus drets i el respecte a la nostra llengua i als nostres sentiments d'autonomia. (*Molt bé!*)

El Sr. ANDREU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Andreu, per a rectificar.

El Sr. ANDREU: Breument. Tan sols per agrair al senyor Conseller de Governació les gestions que ja porta fetes en relació a aquest cas i per a manifestar el nostre convenciment de què el Govern de la Generalitat evitarà fets d'aquesta naturalesa i altres semblants.

En defensa dels productors catalans de patata primerenca

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Serra i Moret.

El Sr. SERRA I MORET: Senyors Diputats: La pregunta o prec que desitjo fer al senyor Conseller d'Agricultura i Economia és més per a donar estat parlamentari a una qüestió que judico molt interessant i de molta transcendència per a Catalunya que no per obtenir del senyor Conseller una resposta que prou sé que ha d'ésser forçosament favorable.

Es tracta de què les moltes calamitats que hem d'anar registrant durant aquest període d'aguda crisi universal que, de mica en mica, les comarques catalanes van sentint d'una manera molt sensible i dolorosa, hem d'afegir la de què en aquests moments està afectada la comarca a la qual jo pertanyo. Tot el litoral de la costa de Llevant es troba en la impossibilitat de valorar la seva collita, sens dubte una de les més importants o la més important de Catalunya, la qual sempre ha tingut un bon mercat, la qual en aquests moments no se sap on destinar-la. I això significa no res menys que la ruïna gairebé

absoluta d'una de les comarques més riques i més pròsperes de Catalunya. Significa la ruïna i la catàstrofe de moltes famílies i, naturalment, que l'economia catalana sofrirà molt sensiblement d'aquesta calamitat, que no per no ésser prevista, deixa d'ésser molt dolorosa i de tenir una magnitud extraordinària. I he dit que no perquè deixés d'ésser prevista, perquè tots nosaltres la veiem venir; i per la meua part, modestament, jo he fet tot el possible per a evitar-la o, almenys, alleujar-la, i no és cap miracle ni cap estranyesa que els meus esforços i els de tota la gent que s'ha interessat perquè aquest conflicte no tingués la magnitud que va prenent, no poguessin reeixir. Ni les nostres forces ni els nostres mitjans eren adequats als perills que nosaltres havíem de preveure. Però sí que en aquests moments caldria, en previsió de futures desgràcies, que nosaltres poguéssim adoptar un criteri que estem segurs que ha d'ésser unànime quan es tracti d'interessos de la nostra terra, perquè per estar lligats als de totes les comarques no ha de créure ningú que es tracti de beneficiar una comarca solament.

El fet de què deixin d'entrar, aproximadament, aquest any uns 60 milions de pessetes en les comarques de la costa de Llevant o de la Maresma significa per a Catalunya una resta molt considerable, perquè l'economia de Catalunya és una cosa limitada, com tots sabem, i qualsevol minva d'aquesta importància ha d'afectar profundament tota la nostra producció.

Per tant, nosaltres, sense que se'ns pugui titllar de defensar localismes, tenim necessitat d'interessar-nos per qualsevol comarca de Catalunya, però molt particularment per aquella que seguim més d'aprop i els interessos de la qual vivim i que les afeccions nostres estan lligades amb tota aquesta vida econòmica i social d'aquests pobles. Nosaltres, per consegüent, hem de portar aquestes qüestions aquí perquè tinguin estat parlamentari i perquè les nostres futures actuacions estiguin recolzades per tots els sectors del Parlament i l'opinió de Catalunya.

Sabem el difícil que és resoldre aquests problemes, sabem també que el Govern de la Generalitat no pot resoldre'ls de per si i també sabem que si alguna solució hem d'esperar, l'hem d'esperar del Govern de la República, però estic segur que si el Govern de la República veu la unanimitat del nostre poble, és molt probable que les nostres gestions tinguin més èxit.

Per això em permeto demanar al senyor Conseller d'Economia i Agricultura la seva opinió respecte a una de les fórmules que, al nostre entendre, podria minvar en gran part els efectes que sofreix la nostra comarca i que podria alleugerir la crisi dolorosa que nosaltres estem passant.

Nosaltres desitjariem — i és, crec, una opinió unànime del nostre poble de la Maresma — que aquest conreu de la patata primerenca fos considerat específic, i apuntaré algunes raons amb les quals basem la nostra pretenció.

La patata primerenca que allà es conrea és un producte específic de la comarca de Mataró, comprenent-la des de Badalona fins a Blanes. Els nostres productors han assolit tanta fama en aquest article que es pagava a preus exquisits, aconseguint també l'obertura i fins el domini de determinats mercats, i tot això no es deu a intermediaris, sinó a l'esforç dels mateixos productors, els pagesos que fan aquesta pro-

ducció, ja que són ells mateixos que, com a bons *piónniers* i defensors de la seva producció, feren assaigs pel món i van saber on podien obtenir una remuneració millor pels seus productes i sapigueren adaptar la seva producció als gustos dels mercats respectius. I foren també els nostres pagesos els que descobriren i dominaren el mercat d'Anglaterra, aquest mercat que havia donat tan bon profit i que ha reconegut — i jo podria demostrar-ho amb els mateixos rapports oficials d'Anglaterra — els nostres conreus com a cosa específica, de tal manera, que a Londres, a Liverpool, a Birmingham, i a altres grans mercats d'Anglaterra, quan es tracta de la patata Royal Kidney, es diu «patata de Mataró.»

Això vol dir que el que havien fet els nostres pagesos era reconegut a l'estranger com a producte propi de la nostra comarca i com a producte autèntic de la nostra regió, i va ésser una ambició fins a cert punt legítima de comerciants i especuladors el que s'estengués la producció d'aquesta patata primerenca a altres regions de la península ibèrica i de les Balears.

Quan els nostres pagesos es varen organitzar per a defensar la seva producció i obtenir el màxim fruit de les seves collites, va ésser llavors que els comerciants que disposaven de capital, obtingut amb les transaccions d'aquests productes, estimularen el conreu d'aquesta patata primerenca en comarques on el clima és més favorable que a Catalunya, aparentment, però, on les terres no responien a les condicions necessàries per aquest conreu específic; i aquest conreu es va portar a Màlaga, a Almeria, a València i a Alacant, i també a les terres de Mallorca, però mai ha donat el resultat que ha donat en les nostres terres aquest producte, ni ha tingut tanta estima, però ells han procurat confondre'l, i moltes vegades — fins a l'establiment de la República — s'havia enviat patata de Mallorca, patata de València, o d'Almeria o de Màlaga, amb el nom de patata de Mataró, perquè sabien que aquesta denominació era la que obria el mercat anglès.

Quan es va proclamar la República i en els primers dies del nou règim es va proclamar una disposició que obligava a declarar la procedència d'aquest producte. Naturalment que això no es va complir com havia de complir-se, i moltes vegades les expedicions venien al port de Barcelona, es canviaven les tapes dels coves i s'enviaven patates d'altres procedències amb el nom de patata de Mataró.

Tot això seria fàcil d'arranjar si el Govern de la República declarés específic el producte de les patates Royal Kidney com a pròpies de Mataró i delimités la comarca des de Badalona fins a Blanes, perquè aquesta comarca dona un producte semblant o gairebé igual.

Ja sé que el senyor Conseller d'Agricultura i Economia podrà dir-me que no és missió seva la promulgació d'aquesta disposició, però sé també que ell pot fer-hi molt, com no ignoro que altres elements de la Cambra poden estar interessats en aquesta qüestió, i jo desitjaria que si ells senten alguna oposició per les pretensions que aquí jo exposo, la posin de manifest ara amb l'autorització de la Presidència, perquè jo desitjaria encaminar ja des d'ara les primeres gestions en el sentit de què s'obtingués aquest benefici per la nostra comarca, un benefici legítimament gua-

nyat pels treballadors de la terra de la nostra comarca, un benefici que havia tingut la seva retribució econòmica fins ara, i que aquest any no la tenen per unes raons que no voldria exposar aquí, però que certament no responen pas totes als impostos d'Anglaterra ni als beneficis de l'Imperi, segons el conveni d'Otawa.

Nosaltres no voldríem altra cosa que el reconeixement de l'esforç dels nostres productors i del nostre país, i estic convençut de què tots els sectors de la Cambra en aquest cas han de recolzar la meua pretensió, perquè si, en realitat, nosaltres podem acreditar — com ho han acreditat els pobles de la costa de Llevant — productes propis i de cada comarca catalana poguéssim acreditar productes així que mereixessin el qualificatiu de productes específics de cada comarca, estic segur que fins no s'haurien de témer les competències i menys podent acreditar nosaltres, com hem acreditat sempre, la nostra honestedat en la producció, que ha merescut el reconeixement de la qualitat, i podem acreditar la procedència d'aquell producte.

Fent-ho així, nosaltres tindríem el nostre mercat assegurat, i en una gran part assegurat, podríem alleugerir o minvar la crisi dolorosa que estem sofrint.

Jo espero només que el senyor Conseller d'Economia i Agricultura voldrà dir que és de la meua opinió, com jo crec que ho és, i que tots els sectors de la Cambra estaran al nostre costat perquè aquestes pretensions legítimes del nostre país tinguin l'èxit que es mereixen.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Fent amb molt de gust una derogació, en gràcia a la importància del problema que ha plantejat el senyor Serra i Moret, en nom d'aquesta Minoria de Lliga Catalana expresseu la nostra opinió i fem constar el nostre criteri en favor de totes aquelles gestions que el Govern de la Generalitat estima que es deuen prendre en defensa de la producció catalana en una de les seves branques tan importants com és la de la patata primerenca.

En realitat, el senyor Serra i Moret ha plantejat el problema de l'exportació de productes agrícoles espanyols. És un problema que no està dintre de la incumbència i de les facultats del Govern de la Generalitat, però en el qual, com en totes les coses que afecten l'economia de Catalunya, el Govern de la Generalitat pot prendre una sèrie d'iniciatives i de direccions que tinguin una influència beneficiosa en l'economia catalana i en la defensa dels interessos del nostre país.

A judici meu, tal com està avui plantejat el problema de l'exportació de productes agrícoles, el problema té dos aspectes: Un, és un aspecte de caràcter internacional. En la crisi actual del món, cada un dels països procura defensar les seves fronteres, i podríem dir que cada un d'ells s'entossudeix en la tasca impossible de voler vendre als demés i de negar-se a comprar als altres. L'acord d'Otawa, entre els països que constitueixen l'Imperi Britànic, és una manifestació d'a-

questa política defensiva que segueixen els diversos països per a protegir la seva producció i la seva economia. Moltes vegades, inclús, aquesta política defensiva, pren un caire o de sanitat o de defensa de determinat producte o d'exclusió, amb molts pretextes, de productes d'altres països. Però, en realitat, això no són raons fonamentals, sinó que és una manera també d'eleva una frontera duanera, com es pot elevar per mitjà de les tarifes, per mitjà de contingents o per altres procediments diversos. En aquest aspecte internacional, està clar que és difícil que el Govern de la Generalitat pugui exercitar una acció. Entra en l'esfera de les relacions internacionals, que estan reservades exclusivament al Govern de la República i, per tant, jo crec que el Govern de la Generalitat no pot fer res més que gestions, peticions, actuar en representació dels interessos catalans, però directament poca cosa pot fer.

Però en aquest problema no tot és pretexte, sinó que moltes vegades en la negativa o en l'exclusió dels nostres productes per part de països estrangers, hi ha moltes vegades un fonament de realitat. Desgraciadament és així i desgraciadament s'ha manifestat això en alguns productes, com per exemple amb la taronja, perquè en el mercat anglès hi ha una disminució de l'exportació espanyola de la taronja, però al mateix temps hi ha el fenomen de què, en el mateix període, ha augmentat l'exportació de taronja de Palestina, perquè s'ha tingut més cura en l'exportació de taronja de Palestina, de la que els productors espanyols han tingut en l'exportació del seu producte.

I, naturalment, això passa també en altres manifestacions o amb altres productes agrícoles, en molts ordres, desgraciadament. És un problema que existeix a Espanya en moltes regions espanyoles, per la preocupació de l'interès immediat, egoista, de fer sortir un producte moltes vegades sense les necessàries condicions, sacrificant, amb aquesta exportació immediata, l'interès definitiu i fonamental de l'economia espanyola. Ho veiem, per exemple, en un altre producte, del qual va parlar l'altre dia — en parlaven el senyor Vidal i Guardiola en la seva interpellació i el senyor Ruiz i Ponseti —: l'oli. Respecte de l'oli, moltes vegades s'ha procurat anar a formentar una exportació difusa de productes que es venen barats en altres països, altres països que moltes vegades agafen el producte nostre, el transformen, l'elaboren, i l'exporten a uns preus molt més cars, després d'haver-li fet sofrir les transformacions necessàries i d'haver acreditat les seves marques.

Això imposa, naturalment, per part de l'Estat, el que se segueixi tota una política econòmica encaminada a protegir, contra el propi egoisme, ignorant moltes vegades, dels productors i dels exportadors, la sort de l'economia espanyola, la qualitat dels productes espanyols, les categories i les marques que els distingeixen i els avaloren en els mercats internacionals.

En aquest sentit i amb aquesta orientació, el senyor Serra i Moret formulava una observació que era molt interessant i una suggestió molt interessant també: la de què cadascú, cada categoria de productors, cada comarca, portés en si mateix la responsabilitat de la seva actuació i que aquells que procu-

ressin cuidar la qualitat dels seus productes tinguessin, amb la valoració d'aquests mateixos productes, el premi, i que aquells altres que ho descuidessin s'emportessin les conseqüències del seu egoisme i la seva ignorància.

Jo crec que aquesta és una suggestió molt atinada. Nosaltres, els catalans, hem de procurar que els nostres productes agrícoles tinguin, en tots moments, tota aquella suma de cura i d'intel·ligència, d'atenció, que facin que tinguin el màxim apreci en els mercats internacionals i que produeixi com a resultat el que, inclús en els moments com els actuals, de fonda crisi i de tancament de fronteres, les fronteres es tanquin més aviat pels altres que per a ells mateixos.

Jo no sé si aquesta suggestió, no obstant, si es formulés d'aquesta manera escarida i precisa, podria trobar dificultats insuperables; però en aquest sentit, creient-la molt atinada i molt pertinent, estimo que aquesta suggestió ha de formar part de tota una política, i potser fóra bo que el Govern de la Generalitat, i, concretament, el senyor Conseller d'Economia, estudiessin, en contacte amb els elements productors, l'articulació d'una proposta completa de política econòmica que es pogués sotmetre al Govern de la República i respecte de la qual, recolzant-la amb l'opinió i amb el suport de tota l'opinió catalana i de tot l'interès i de tota l'economia de la nostra terra, es pogués aconseguir una aprovació, es pogués aconseguir una adopció per part dels organismes competents del Govern de la República, amb objecte de què realment, en altres anys, no hagués de passar el fenomen dolorós d'aquest any de què la nostra economia catalana, reduïda com és, es veïés privada d'ingressos considerables pel tancament de l'exportació, que és deguda, en gran part, a circumstàncies exteriors i inevitables del món, però, per altra part, és deguda a pecats aliens, dels quals nosaltres en sofrim les conseqüències. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. BILBENY: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Bilbeny.

El Sr. BILBENY: Com a representant de la comarca de la Maresma he de subscriure tot allò que ha dit el senyor Serra i Moret. Jo ja sé que per part del Govern de la Generalitat, s'ha fet tot allò humanament possible per a atenuar les desgràcies que han caigut sobre la nostra comarca. Per això jo no tinc cap dubte que el Govern de la Generalitat, amb temps, farà tot el necessari perquè l'any que ve nosaltres poguem tenir ja esmenat allò que és defecte de govern, no nostre, sinó de la República. Jo tinc la confiança de què això es pot assolir, i, per la meua part, m'ofereixo amb tot entusiasme a fer tot el que calgui a fi de què això pugui ésser un fet.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller d'Economia.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Senyors Diputats: No és pas des d'aquest moment que ens ve preocupant d'una manera seriosa el problema d'exportació de la patata primerenca de la Maresma, i consta al senyor Serra i Moret que ha estat una preocupació constant del Govern de la Generalitat el poder alleu-

jar en allò que d'ell depèn, la situació en què avui es troba aquesta producció agrícola. No fa gaire que, precisament a instància d'alguns dels Sindicats agrícoles d'aquestes comarques, el Govern de Catalunya va fer una gestió prop del Govern de Madrid, que es va reduir en un Decret, no fa gaire publicat. És el que s'ha fet, perquè sembla que de moment no hi cabia fer altra cosa. Quan el conflicte s'ha produït ens trobàvem ja en un període no ja de vegetació de la planta, sinó en plena producció i gairebé en el desenrotllament de la collita dels fruits i de les viandes. En aquells termes peremptoris, no hi havia possibilitat, que els mateixos senyors Diputats que han intervingut en aquestes qüestions que acabo de manifestar, saben que no era possible fer altra cosa.

Però en l'avenir jo crec que sí, jo crec que és una cosa que en l'avenir hem de recollir, no solament aquestes suggestions que s'han fet aquí, sinó veure d'abastar tota la complexitat del problema. Perquè aquí, ultra aquelles causes difuses a què es referia el senyor Ventosa i Calvell, n'hi altres que realment clamen, fins a cert punt, justícia, perquè hem de tenir en compte que l'aportació d'aquest fruit exquisit i primerenc de la comarca de la Maresma es produeix introduint la llavor precisament del mateix país que ara es nega a admetre aquest fruit. Davant d'aquesta situació de defensa organitzada de l'economia d'un país, és indispensable defensar-se, se sigui o no se sigui partidari de l'economia dirigida. Perquè la producció agrícola de Catalunya té la característica que és eminentment d'exportació. Fora de la producció de cereals que estem en dèficit, les altres són d'exportació, ens en sobren quantitats realment fantàstiques que si no s'exporten signifiquen la ruïna de la nostra producció agrícola, i com a conseqüència immediata — perquè Catalunya és el principal mercat —, la producció industrial de Catalunya se'n ressentiria de tal manera, que, de produir-se aquesta crisi agrícola, arrossegaria la crisi industrial. De manera que tinguin la seguretat els senyors Diputats que en aquest sentit farem, per la nostra part, tot el que es pugui.

Tenint en compte la suggestió del senyor Serra i Moret, deixant de banda les dificultats de caràcter legal que pugui oferir l'obtenir una declaració en el sentit que indicava, hi veig — i sigui dit amb totes les salvetats, perquè és una improvisació i no té l'autoritat d'una cosa reflexiva — que, a part de la declaració que pot fer el Govern de l'Estat Central, jo crec que el Govern de Catalunya també pot fer una declaració que almenys avaluï la procedència i l'autenticitat del producte. Jo crec que hi estem en perfecte dret i que no hi ha cap mesura de caràcter legal que ens ho prohibeixi. En aquest sentit avencem que estudiarem a fons la qüestió i utilitzarem tots els recursos i mitjans que tinguem a la nostra mà perquè vingui o no vingui la declaració d'oficialitat del producte de la patata de Mataró, per la nostra part crec que podem fer la declaració que avaluï la legitimitat de la procedència. El que deia el senyor Serra i Moret és cert; no fa gaires dies que vaig tenir la notícia que al moll de Barcelona es feia un embarcament de consideració de patates d'altres zones i aquí es canviava l'etiquetatge i es donava com de procedència de Mataró. Entenc que aquesta com-

petència és il·legítima, encara que es produeixi dintre les fronteres de la producció. En aquest sentit, crec que podem fer amb tota eficàcia tot el que de nosaltres depengui per a evitar aquests abusos.

Per altra banda, nosaltres ens proposem, perquè hi som a temps, que tècnicament es faci un estudi de la potència productora, de la capacitat productora de la comarca de la Maresma, no solament en aquest sentit del producte de la patata, sinó a veure si fóra possible l'adaptació d'altres conreus que, en certa part, vinguessin a aminorar els inconvenients que té donar preponderància en aquests moments a un sol conreu. És evident que donat el dinamisme econòmic de l'agricultura espanyola, salta tot seguit a la vista que en general és protegida, que hi han uns productes que a conseqüència precisament de la nostra producció deficitària a tota la península, en certs moments l'aranzel és eficaç, realment protegeix aquella producció; en altres moments, amb mesures purament fiscals, però que realment imposen una protecció, s'arriba a tal extrem, que no és possible la competència, com succeeix, per exemple, amb el sucre. Amb el sucre segurament que Espanya és la nació que el paga més car de totes les que en consumeixen, i amb tot i anar-nos-en a preus fantàstics en relació als altres països, és impossible que pugui entrar aquí a conseqüència d'aquesta protecció aranzelària. Per tant, potser és el moment que endeguem seriosament la nostra economia agrícola en el sentit de preconitzar prop dels pagesos que dominin preponderància als conreus que tenen positiva protecció aranzelària; perquè ara resulta que aquesta protecció aranzelària afavoreix tots els interessos de la Península ibèrica — em refereixo al sucre —, excepte Catalunya, perquè en tot Catalunya només hi radica una fàbrica, i aquesta fàbrica encara es dona el cas que només treballa a la meitat o a la tercera part de la seva potencialitat, i en canvi Catalunya és el mercat més important consumidor que té Espanya de sucre. Faig aquestes suggerències aquí perquè hi ha encara per a l'economia agrícola catalana un gran marge. En aquest moment d'angoixa no és possible improvisar, perquè són coses que tenen un volum econòmic d'importància i hem de consentir forçosament en una espera, però jo crec que, en definitiva, i encara que el Govern de Catalunya hi hagués de prendre en això una iniciativa ben directa, no estaria per demés que aquests problemes prenguessin estat i es vegés si es troba una solució que fóra en benefici de la nostra agricultura.

Crec que amb això hauria de donar per acabada la meua intervenció, tota vegada que la conformitat és absoluta en tots els sectors de la Cambra, i essent absoluta no hi pot mancar tampoc la del Govern de Catalunya. No vull que puguin significar però aquestes paraules meves una contradicció amb anteriors manifestacions que he fet aquí contestant a preguntes de diversos senyors Diputats. No hi ha contradicció, és senzillament per la forma com els problemes es plantegen. I ho dic en aquest sentit, no perquè ens mereixi aquesta producció major preferència; totes ens mereixen la mateixa. Nosaltres, com a Govern, no podem adoptar — i això és criteri personal meu —, no podem adoptar un criteri igual per a totes les circumstàncies i per a totes les coses, perquè això, senyors Diputats, entranya

un problema molt delicat de relacions del Govern de la Generalitat amb el Govern d'Espanya. Naturalment que quan un corrent d'opinió com el que ara aquí s'ha posat de manifest és prou gros, el Govern de Catalunya no pot desentendre's d'aquesta qüestió; però quan aquests problemes no tenen estat viu d'opinió, la nostra actuació no solament està exposada a aquests problemes de relació, sinó que inclús podria redundar en propi desprestigi del Govern de la Generalitat que no té armes eficaces per a imposar una solució, sinó que les ha de cercar a través de la concòrdia dels interessos contraposats en aquesta qüestió. I en el cas d'emprendre la iniciativa en una d'aquestes qüestions, com sigui que el Govern no té altra arma que la seva bona voluntat, si un dels sectors interessats no s'avingués a la solució, això s'hauria de traduir en detriment de l'autoritat moral del Govern de Catalunya. Jo prego als senyors Diputats que si a través de les meves intervencions en el Parlament hi troben manifestacions de criteris diferents no ho vegin com una contradicció: és senzillament una pura qüestió de procediment, de relació, que jo per la meua sola autoritat no he volgut resoldre.

El Sr. SERRA I MORET: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Serra i Moret.

El Sr. SERRA I MORET: He d'agrair, en primer lloc, a la Presidència la seva tolerància, donant a aquest prec meu...

El Sr. PRESIDENT: No és tolerància. És la importància de l'assumpte en la qual ha convingut tota la Cambra.

El Sr. SERRA I MORET: ...que potser era adequada donada la importància del tema que s'havia plantejat. I he d'agrair, també, al senyor Ventosa i Calvell i al senyor Bilbergy l'adhesió al prec que jo he formulat.

Com ha dit molt bé el senyor Ventosa, té aquest tot els caràcters del plantejament d'una política econòmica. Indubtablement els té i fins jo m'atreiria a dir que és l'única política econòmica que nosaltres podem seguir en la limitació de les nostres facultats i de les nostres actuacions dintre del règim general de la República espanyola. Nosaltres podem acreditar productes nostres i la nostra facultat, la nostra indústria, el nostre bon propòsit i fins la nostra eficàcia en produir; però com que afortunadament tenim al costat nostre un poble que no és molt providencialisista, sinó que és molt treballador i que pot cooperar perfectament en les nostres activitats, si nosaltres sabem dirigir-lo bé, l'única cosa que hauríem de demanar al Govern de la República després que nosaltres haguéssim establert els termes de la nostra política econòmica, fóra el de què no ens destorbés aquesta política econòmica; i si nosaltres poguéssim aconseguir això, que fóra una mesura de previsió per tal d'assegurar als nostres productes aquelles marques que ells mateixos han guanyat amb la seva qualitat i amb la gran cura que s'ha posat en la seva producció, si nosaltres poguéssim assegurar això ho tindríem gairebé tot assegurat. Podria posar aquí molts exemples, però no vull donar més amplitud a la

meva intervenció perquè la tolerància de tots és ben manifesta i no vull allargar aquesta qüestió; però serveixin, si res més no, aquestes paraules per a fixar ja d'aquí en endavant en criteri amb el qual sembla que estem tots d'acord: tenim facultats reduïdes, però podem aprofitar aquestes facultats, podem marcar un criteri econòmic, podem dirigir en part i amb la cooperació indubtable de tots els productors catalans la nostra economia, podem, doncs, tenir una autoritat per a presentar-nos al Govern de la República i per a demanar-li i aconseguir segurament totes aquelles mesures que protegeixin la nostra producció. No demanaria, ni aconsellaria, ni esperaria que Catalunya es produís com altres regions d'Espanya demanant favors i privilegis; fóra denigrant per a nosaltres que ens sabem guanyar el pa de cada dia. Nosaltres necessitem acreditar els nostres productes i podem fer-ho i sabem fer-ho. No necessitem més que aquests productes nostres no siguin falsejats, que quant nosaltres ens guanyem legítimament un mercat no sigui pres per altres que fan productes d'inferior qualitat i vénen a prendre's, a robar-nos els nostres esforços.

Si nosaltres podem garantir això — i amb això ja hem vist que tots estem d'acord i que fins el Govern de la Generalitat està disposat a cooperar a la nostra gestió i fins dirigir-la, que a ell li toca anar endavant — nosaltres podrem per altres anys calamitats com les que estem passant avui i que s'hauria de desitjar que no es repetissin. I res més.

El Sr. CONSELLER d'Economia: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller d'Economia.

El Sr. CONSELLER d'Economia: Molt poques paraules, solament en el sentit de què jo resto a la disposició de tots els senyors Diputats que estan interessats en aquesta qüestió, i jo veuria amb molt gust que inclús, si és que el problema a consideració dels senyors Diputats és tan important com jo crec, que es nomenés una comissió especial que entengués sobre l'estudi d'aquesta qüestió, perquè aquests treballs jo entenc que l'acció personal, sigui de qui sigui, no compte, no té cap valor; és l'acció col·lectiva i ha d'ésser el criteri col·lectiu el que ha d'enfocar i ha de resoldre o ha de presentar sol·lucions per aquests problemes.

Continuació de la discussió del Projecte de Llei relatiu a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

El Sr. PRESIDENT: La Comissió tenia la paraula per a veure si acceptava l'addició que havia presentat la Minoria de Lliga Catalana.

El Sr. GALÉS: L'addició presentada per la Lliga Catalana ha estat admesa amb la fórmula de què s'afegeixin a l'article 1.er, que aquesta sigui aprovada dintre de l'any actual. I en acceptar aquesta esmena o addició hem entès que refermàvem la voluntat de la Comissió, interpretant la de tot el Parlament, de què aquesta Llei definitiva de contractes de conreu sigui discutida així que les tasques ho permetin i sempre dintre de l'any actual i tan de pressa com es pugui.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Com que jo vaig tenir l'honor de defensar aquesta addició, no puc fer més que agrair a la Comissió el que l'hagi acceptat, ja que encara que ha canviat potser lleugerament la redacció, substancialment resta el mateix concepte que jo havia tingut l'honor de defensar en la tarda d'ahir. No més, doncs, donar les gràcies a la Comissió.

El Sr. PRESIDENT: S'aprova l'addició? (*Assentiment.*) Resta aprovada.

(*L'article 1.er ha restat aprovat d'acord amb la següent redacció:*)

«És objecte d'aquesta Llei la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu plantejats en el període que va des del 14 d'abril del 1931 fins al dia de la presentació d'aquest Projecte al Parlament de Catalunya, tant pel que toca a les collites passades com a les que vinguin fins a la promulgació de la nova Llei de contractes de conreu, mentre que aquesta estigui promulgada abans del 31 de desembre del 1933.»

(*Un senyor Secretari dona lectura a la següent esmena presentada a l'article 1.er:*)

«L'article 1.er del dictamen quedarà substituït pel següent:

Article 1.er Són objecte d'aquesta Llei:

1.er La solució dels conflictes pendents derivats dels contractes de conreu, des del 14 d'abril del 1931, dins a la data de presentació d'aquesta Llei al Parlament.

2.er L'establiment del règim provisional dels contractes de conreu fins al 31 de desembre del 1933 o fins a la promulgació de la Llei de contractes de conreu, si aquesta fos posterior a la data susdita.

Parlament de Catalunya, 30 de maig del 1933. — J. Comorera, Fronjosà, Estanislau Ruiz; Carles Gerhard.»

El Sr. PRESIDENT: La Comissió té la paraula.

El Sr. GALÉS: Aquesta esmena no ha pogut ésser acceptada per la Comissió.

El Sr. PRESIDENT: ¿Algun dels signants de l'esmena vol fer ús de la paraula?

El Sr. SERRA I MORET: Tenint en compte que ja s'ha fixat una data per tal de determinar la duració de la vigència d'aquesta Llei, nosaltres retirem aquesta esmena.

El Sr. PRESIDENT: Resta retirada aquesta esmena. S'aprova l'article 1.er? (*Assentiment en la Majoria i en la Minoria socialista.*) Resta aprovat, amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana.

Article 2.er Hi ha un vot particular.

(*Un senyor Secretari en dona lectura:*)

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular el següent vot particular a l'article 2.er del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu:

Article 2.er Durant el període considerat de revisió, els conreadors que vulguin acollir-se als beneficis d'aquesta Llei vénen obligats a satisfer al propietari de la terra la meitat dels fruits o del preu d'arrendament establert en pactes anteriors al 14 d'abril del 1931. Si el propietari es negués

a acceptar aquesta meitat de fruits o de diner, el conreador haurà de consignar-la en el Jutjat municipal corresponent, i el fet de la consignació produirà els efectes previstos en el Decret de la Presidència del Govern provisional de la República, de 6 d'agost del 1931. El Jutge podrà nomenar dipositori de la quantitat consignada o de la quota-part al propi conreador.

Palau del Parlament, 26 de maig del 1933. — M. Serra i Moret i J. Comorera.»

El Sr. PRESIDENT : ¿Algun signant del vot particular vol fer ús de la paraula?

El Sr. COMORERA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA : Senyors Diputats : El nostre vot particular a l'article 2.ª és en realitat una continuació del vot particular que ahir fou rebutjat pels vots de la Majoria i de la Lliga Catalana. La tesi que nosaltres hem sostingut fins ara és prou coneguda perquè haguem de refer la mateixa argumentació, però evidentment, que hi cap un altre ordre de consignacions que jo em permetré fer a la Cambra.

Diu la majoria de la Comissió que no pot acceptar el nostre vot particular perquè no vol considerar altra qüestió que la dels conflictes que hagin hagut i que per tant en aquest moment tots aquells pagesos que no hagin plantejat situacions de fet han de restar exceptuats no solament d'avantatges pel passat, sinó de situacions avantatjoses per al moment, pel període transitori que va des de la promulgació d'aquesta Llei fins a la promulgació de la Llei que la Comissió en diu grossa.

Aquest criteri de la Comissió, al nostre entendre, és de rels reaccionàries ; perquè, ¿què pot entendre's i què s'ha d'entendre per conflicte? ¿Es que el conflicte és necessàriament una qüestió de fet, o és necessàriament una qüestió de dret? ¿Es que un conflicte, per ésser conflicte, ha de produir situacions materials per a ésser considerat com a tal, o ha d'ésser vist des del punt de vista del nou dret que a nosaltres ens preocupa? És aquesta la diferència fonamental entre la concepció de la Majoria i la nostra. Nosaltres entenem i sostenim que hi ha conflicte quan l'origen de dret és viciós ; que hi ha conflictes actuals i que hi ha conflictes latents, i que quan es legisla s'han de tenir potser més en compte les situacions de conflictes latents, que no pas aquelles dels altres conflictes ja realitzats o actuals. Perquè la funció primera de Govern no és pas acudir amb la força pública a resoldre conflictes que es plantegin als camps o als carrers, sinó prendre aquelles mesures preventives que evitin esclats d'aquest ordre, que posi el màxim de justícia en les relacions entre els homes, i dels homes amb les coses, a fi d'evitar situacions de fet.

(Ocupa la presidència l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany, Vice-president primer de la Cambra.)

El criteri de la Majoria de la Comissió en referir-se exclusivament als conflictes que s'han plantejat en el camp, és contradictori amb aquell que ella mateixa ha sostingut contestant argumentacions de la Minoria de Lliga Catalana. Quan la majoria de la Comissió contesta als senyors de

Lliga Catalana, té un llenguatge que nosaltres subscrivim, però quan la majoria de la Comissió contesta les argumentacions nostres, aleshores en el fons té un llenguatge molt semblant, potser idèntic, en molts passatges, al que podrien tenir els senyors de Lliga Catalana si ells fossin els encarregats de contestar-nos.

S'ha dit per la majoria de la Comissió, i nosaltres ho acceptem, que l'origen de tots els contractes de Catalunya és viciós, és injust, que no han de tenir-se, doncs, en compte en crear una nova legalitat. Ho va dir el senyor Galés, i em permetré llegir a la Cambra dues afirmacions capitals que va fer, contestant, si no recordo malament, la primera intervenció del senyor Abadal. Va dir el senyor Galés : «¿Quina és la base universalment consentida com a vàlida per a l'existència d'un contracte? Que les parts siguin lliures de contractar. Mentre no hi hagi una llibertat de contractament, mal es pot parlar d'un contracte vàlid ; i del que es tracta precisament aquí és de negar la validesa d'uns contractes que havien desconegut aquest principi d'ètica, d'equitat natural, de dret natural, que és la llibertat de les parts. ¿Es que es pot sostenir ni per un instant que els parciers hagin estat mai lliures per a posar les clàusules dels seus pactes? ¿Es que es pot entendre que fos lliure un home que no tenia ni tan sols la llibertat de pensar, que no tenia — vosaltres ho sabeu tots i no hi haurà qui pugui negar-ho — ni la llibertat de votar, ni de tenir una idea política, que no tenia cap llibertat, perquè estava agafat per la dura Llei del bronze? No hi havia llibertat de contracte ; dura Llei econòmica sense limitacions.»

I afegia encara per a arrodonir el seu pensament, sostenint una tesi de valor indubtable, i deia, referint-se als senyors de Lliga Catalana : «¿Es que aquells contractes estan fets segons unes Lleis?» Deia molt bé : «Segons quines Lleis? Segons aquelles Lleis de la Monarquia, segons aquelles Lleis de la Dictadura. ¿I quina és la característica de validesa d'una Llei? ¿I quin és el fonament vàlid d'una Llei? Per a nosaltres demòcrates, per a nosaltres liberals i republicans, només hi ha un fonament de la Llei, no n'hi pot haver d'altre. No n'hi han de Lleis divines ni de Lleis que siguin la voluntat del príncep, ni Lleis que siguin la voluntat de l'oligarquia ; no hi ha més que un sol fonament de la Llei : és la Llei que surt de la voluntat popular, és la sobirania popular l'única font vàlida per a tota Llei. I ara us dic : ¿Tenien les Lleis de la Monarquia aquest fonament, l'únic acceptable per a un demòcrata, d'ésser filles de la lliure voluntat popular?»

I, naturalment, el senyor Galés contestava que no, i que, per tant, que no tenint les Lleis vigents—quan hi havien i es feien aquells contractes—cap valor legal, perquè no eren filles de la voluntat popular, no cabia en aquell moment donar-los tampoc cap validesa. Havíem, doncs, de donar per sentat que l'anterior estat de juridicitat avui no podia aplicar-se ni en el cas particular dels rabassaires, ni en el cas particular de tots els pagesos de Catalunya que treballen terra d'altri. Per tant, si els contractes existents a Catalunya

no són acceptables perquè foren fets tots ells sense llibertat de contractació, perquè tots ells es feren sense que el poder polític fos una emanació autèntica de la voluntat popular, aleshores, ¿amb quina raó, com es pot justificar, i especialment per homes de la Majoria que han tingut aquest llenguatge just, com es pot justificar, repetir, el que avui a uns pagesos se'ls digui que els contractes que ells tenen no tenen validesa, i imposar a tots els altres pagesos — que són una immensa majoria — aquells mateixos contractes l'origen bo dels quals acabem de negar d'una manera categòrica? La contradicció de la Majoria, és, doncs, evidentíssima.

A més, ja sortint del camp de les definicions en el qual ens hem sentit identificats, ens diferencien les conclusions — com sempre —. ¿Com pot justificar-se un estat d'excepció? Si no es vol res més que resoldre una situació de conflictes passats, aleshores no valia la pena que la Majoria i el Govern de Catalunya vingués a fer perdre el temps al Parlament, perquè tractant-se d'una qüestió limitada d'aquesta manera, el Govern de Catalunya té prou atribucions de caràcter legal per a resoldre-la ell per la seva pròpia voluntat. Jo em permeto recordar que la República espanyola ha seguit aquest camí. Hem tingut Ministres d'Economia, Ministres d'Agricultura que, amb l'assentiment del Govern o l'aprovació del Govern de la República, han legislat per Decrets sobre situacions de fet. Tot el període de revisió que hi ha hagut, no solament a Catalunya, sinó a totes les terres espanyoles, es va obrir per Decrets de Govern, i s'han regit per Decrets de Govern, i són Decrets del Govern de la República els que permeten encara en certes comarques la revisió dels contractes de conreu, i el Govern de la República solament ha pensat amb el Parlament i solament ha anat al Parlament quan ja ha cregut arribada l'hora de presentar-li un Projecte definitiu d'arrendaments rurals. Exactament el mateix cas havia de reproduir-se a Catalunya. Per a resoldre una qüestió de fet que fou conseqüència de la interpretació i aplicació d'uns Decrets de la República, no d'unes Lleis de la República, sinó d'uns Decrets del Govern de la República, el Govern de la Generalitat havia de seguir la mateixa tàctica, havia d'ésser ell, prenent tota la responsabilitat el qui, per Decret, havia de resoldre aquesta qüestió, i venir al Parlament quan ja tingués enllestit el Projecte definitiu, aquest Projecte que es trobà en la Comissió, i que la Comissió qualifica de Projecte gros.

Però és que el criteri de la Majoria i, per tant, el criteri del Govern, tenen un defecte d'origen, capital, i és la inseguritat, és la manca d'esperit de continuïtat. No s'ha vist ni en el Projecte del Govern, ni en els diferents Projectes de la majoria de la Comissió, aquell esperit de continuïtat que feia falta i fa falta sempre, i especialment quan es governa, per a resoldre realment i a fons els problemes que afecten el camp. Perquè el Govern de Catalunya ha canviat d'opinió, però també ha canviat d'opinió en aquesta matèria concreta la majoria de la Comissió. El Govern en el seu primer Projecte, rec-

tificant el criteri de la Comissió Jurídica Assessora, va considerar necessari, útil, establir un règim de transició, que anés des de la promulgació d'aquesta Llei provisional, fins a la sanció o aplicació de la Llei definitiva. Aquella actitud primera del Govern tenia una importància cabdal perquè es produïa en oposició a una actitud d'un cos jurídic. La majoria de la Comissió va compartir aquest criteri governamental, oposat al criteri de la majoria de la Comissió Jurídica Assessora; va mantenir en els seus dos primers dictamens el període transitori, des de la Llei provisional a la Llei definitiva. I és en l'últim dictamen de la majoria de la Comissió en el que primer es nota, sense explicacions suficients, un canvi radical de criteri; i és llavors que la Comissió ens diu que en aquests moments no té altre desig que el de resoldre conflictes passats. A què ha obeït aquest canvi de criteri? ¿Per què el Govern oposant-se al dictamen de la Comissió Jurídica Assessora va considerar indispensable establir un règim transitori, i per què la majoria de la Comissió per dues vegades va considerar necessari establir aquest règim provisional, i per què ara a última hora es ve canviant aquest criteri, sense que en el saló de sessions ni en el si de la Comissió s'hagin exposat les raons suficients per aplicar-lo?

És evident que tant el Govern com la majoria de la Comissió, no han volgut anar més enllà, i que trobant-se davant de la realitat, els hi falta el coratge per o afrontar-la, tal com les realitats demanen. Perquè, ¿què és el que anem a fer ara? El senyor Galés ens va dir, si no recordo malament, que aquest petit Projecte era l'avantsala d'altra Llei gran, i jo us afirmo que tal com està presentat i defensat per la majoria de la Comissió, no és l'avantsala de res, és en tot cas l'avantsala d'una nova agitació, en el camp de Catalunya, perquè les bases d'aquest Projecte són profundament immorals. Sí; són profundament immorals, perquè no pot admetre's absolutament de cap manera el que aquí es proposa tal com ve redactat, perquè no pot mai separar-se els homes en dues castes i no pot mai cap legislador crear dintre de la mateixa classe una zona aristocratitzada, que és en el fons el que crearà el Projecte de la Comissió. No hi ha raons de cap naturalesa que puguin defensar lògicament un Projecte així, i la Comissió no les ha donat per a explicar el fet al nostre concepte vertaderament monstruós de què s'exceptuï d'una manera brutal, taxativa en el dictamen, la immensa majoria dels pagesos.

¿És que la situació econòmica i moral dels rabassaires o d'aquells que se'n diuen rabassaires i no ho són, és inferior a la d'altres pagesos de Catalunya? ¿És que no hi ha a Catalunya comarques senceres molt més castigades, molt més necessitades que totes les comarques rabassaires? Jo us asseguro que hi ha a Catalunya milers de pagesos que estan en situació d'absoluta misèria, i amb contractes antics; i aquests homes vosaltres voleu condemnar-los a seguir fatalment en una situació que vosaltres mateixos els hi heu dit abans, els hi heu dit amb anterioritat, que no tenia cap fonament jurídic, i per tant, no pot me-

reïxer cap respecte dels homes que sentin la nova moral.

Aneu a les comarques tortosines i assabenteu-vos de les condicions en què treballen els homes dedicats al conreu de l'arròs. ¡Vida dura i difícil, la d'aquella pobre gent! Si aneu a aquestes comarques tortosines veureu quina és la situació de misèria i de vida difícil d'aquells pagesos que viuen sense esperit de solidaritat desperta i sense organitzacions que defensin els seus interessos de classe, a diferència d'aquells altres pagesos de les zones rabassaires que han tingut la fortuna de comptar amb una organització abans de l'adveniment de la República i que han tingut la fortuna també d'assolir en el seu degut temps un esperit de classe o de collectivitat. I aneu a les comarques gironines a l'Empordà, a la zona de l'Alt Empordà, on encara està vigent el règim feudal del subarrendament. Prou sabeu el que és el règim del subarrendament: uns quants propietaris de grans extensions de terres arrenden el cultiu d'aquestes terres a uns pagesos, i aquests pagesos arrendadors, subarrenden el cultiu a altres pagesos, explotant-los de la manera més inicua. Aquest règim feudal dels subarrendaments, encara existeix a Catalunya, a l'Alt Empordà, i aquests pagesos de l'Alt Empordà, ¿no mereixen cap respecte ni consideració pels que aquí són representants dels rabassaires?

Nosaltres no podem acceptar la diferenciació entre uns i altres; i si es va establir un règim nou, encara que sigui transitori, ha d'ésser per a tots o per a ningú. I aquest és l'esperit del nostre vot particular.

Nosaltres sostenim, com la majoria de la Comissió, que no hi han bases legals per a sostenir els actuals contractes; sostenim que la jurisdicció antiga avui dia no té valor ni autoritat ètica; i sostenim que el que es va fer sota de Lleis de monarquia i de dictadura no ha d'ésser respectat en règim de democràcia per ningú que senti l'esperit d'aquesta democràcia.

Per això voldríem que la majoria de la Comissió ens digués, d'una manera clara i concreta, quin és el seu pensament sobre el fons d'aquest problema i ens digués clarament i concretament el perquè va variar d'opinió i va renunciar a aquell règim transitori que hi havia marcat en el Projecte governamental i en els dos primers dictàmens de la majoria de la Comissió; i ens digués, sobretot, quina serà l'actitud del Govern i de la Majoria el dia que comenci a aplicar-se aquesta Llei i el dia en el qual en algunes zones de Catalunya es produïssin moviments de revolta contra la injustícia d'aquesta Llei.

Fixem-nos bé, fixin-se bé tots els senyors Diputats que abans el gran argument per a excitar a la revolta la pagesia rabassaire va ésser la injustícia evident de les Lleis d'aleshores i va ésser la situació constant d'inferioritat legal, davant dels organismes coercitius legals; i aquests arguments que abans servien per a exaltar els ànims dels rabassaires, d'una manera justa i fins necessària, seran arguments que ara serviran de la mateixa manera, però amb la diferència de què abans la Llei injusta era de la monarquia, abans l'Estat de dret injust era l'Estat de dret de la monarquia, i ara la Llei injusta que podrà servir per excitar a la revolta els altres pagesos serà una de les primeres Lleis del Parlament de Catalunya.

Consti que jo no tinc cap classe de confiança en l'èxit de la meua intervenció; i jo, que sóc optimista i sectari, aquesta vegada em declaro vençut per en-

davant. Ja s'han celebrat prou reunions de majoria en la Comissió i ja són prou les paraules sentides en aquest saló, perquè jo mateix arribi a la conclusió de què la Majoria i el Govern, responen a no sé què, no es vol preocupar de la situació d'altres pagesos de Catalunya, que ja té la seva composició de lloc dintre de la possibilitat d'altres conflictes que esclataran, que la nova Llei vindrà quan vingui, però vindrà ja minimitzada, mediatitzada per aquest petit assaig de reforma agrària que ara estem fent a Catalunya.

I res més.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. GALÉS: (*Per la Comissió.*) Senyors Diputats: La intervenció del distinguit company Comorera em retrotreu en gran part a la discussió de la totalitat, més que del vot particular. No ens pot estranyar molt això, quan en realitat els vos particulars que es presenten en cada article són els mateixos que es varen presentar al dictamen de la totalitat. Això vol dir que a desgrat de l'interès per part de la majoria d'aquesta Comissió, en abreujar els debats, hem de recollir de tant en tant alguna d'aquestes afirmacions d'ordre genèric, perquè no es cregui que el no contestar-les, pugui haver-hi, per part nostra, desconsideració, que això estem segurs de què no es pensaria, sinó punts de vista afirmats, que no ens permeten acceptar modificacions. Jo entenc que en parlar d'aquesta manera, el senyor Comorera, en realitat, ha vingut a enfortir la posició de la Comissió. Jo no puc, naturalment, parlar més que en representació d'aquesta Comissió, no puc referir-me a totes aquestes al·lusions reiterades que s'han fet al Govern i que el Govern ja sabrà recollir-les quan cregui que sigui arribat el moment oportú. Però sí que el que resulta del seu discurs em fa l'efecte de què ens situa a la Comissió en un terreny en el qual nosaltres precisament volem moure'ns i que és una posició estrictament governamental, constructiva i revolucionària. És a dir, que fa veure com nosaltres no estem ni davant del dictamen de la Lliga Catalana amb una conformitat amb ells, sinó amb una gran disparitat, en els principis i en la part teòrica, com ha reconegut, llegint paraules que sostinc, subscriu i ratifico, i si convingués ampliaria. De manera que si en la posició teòrica nosaltres reconeixem la posició d'esquerra i en la qüestió de l'aplicació pràctica d'aquells principis ens situa molt més a prop de la Minoria socialista que del dictamen i del criteri de la Minoria de Lliga Catalana, això no fa sinó reconèixer aquella posició centrada que té la Comissió que se sent governamental i amb un instint de responsabilitat, és a dir, mirant les realitats de l'hora present, aquestes realitats que fan que nosaltres no oblidem que es tracta únicament d'un Projecte transitori que desitjàvem fos una manera de suavitzar les relacions contractuals al camp perquè donessin un estat de quietut, un estat de pau espiritual que permetés entrar en definitiva a la Llei dels contractes de conreu, que és la interessant i la més fonamental.

És possible que hi hagi gent que no compregui aquestes finalitats de pau i es dediqui a enfondir aquelles diferències existents entre propietaris i conreadors.

És possible, no solament és possible, sinó evident, que el sol anunci d'aquestes petites coses que el senyor Comorera no troba prou adients amb

les reclamacions revolucionàries, sigui pres pel sector de propietaris com la màxima ofensa, tanta ofensa que els fa perdre el seu control i els fa perdre el seny, de manera que si aquesta Llei que trobeu que no va prou endavant en l'ordre de les reclamacions legítimes del nou ordre revolucionari, en canvi en el sector oposat, en el conservador, creu que s'ataquen les seves fondes conviccions.

Què vol dir això? Vol dir que el dictamen està posat en un just mitjà, que ha sabut trobar la realitat del nostre camp, que ha trobat la realitat present i que s'amotlla a ella.

Ara bé, si nosaltres per aquest sentit de responsabilitat governamental ocupem un mig, un centre entre l'oposició de la Minoria de Lliga Catalana i la posició de la Unió Socialista, diria malament si qualifiqués el centre de matemàtic, perquè més aviat hem d'estar al costat de la Unió Socialista per entendre que ella respon a reivindicacions més justes i perquè nosaltres, si no tenim un programa socialista, el tenim socialitzant, cosa que esverava el senyors de la Lliga Catalana.

En aquest cas, ens hem decantat per aquest sentit de responsabilitat, en donar-nos un Projecte que va a tallar i a millorar els conflictes del camp, i davant d'això, nosaltres no ens enfondim en grans teories ni disquisicions; al contrari, hem dit mantes vegades que trobàvem desproporcionada la discussió d'aquesta Llei respecte del seu contingut, perquè aquesta Llei no significa ni tan sols un precedent. És una avençada, però no en l'ordre jurídic, ni en l'ordre legal. No perjudica cap cas posterior, es refereix a uns fets actuals i aquests fets diem que han trobat aquesta manera per a arranjar-se, i jo afegeixo que això no tanca el pas a suggericions de dreta ni d'esquerra, entenent que la nostra situació, la situació actual, el que hem de fer, l'únic que hem de fer, és resoldre els conflictes, ja que si poguéssim resoldre els conflictes pendants ens podríem donar per ben satisfets.

Ara bé; hi ha sempre una confusió sobre la qual caldria que ens poséssim d'acord: una cosa és el conflicte i altra cosa és el problema, els conflictes existents i el problema de la justa remuneració del treballador de la terra. En la justícia dels contractes de conreu, són dues coses, al meu punt de vista, completament separades, i si ho separem amb la nostra intelligència ho separarem també dintre de la Llei, i per això deiem que aquesta Llei per a la resolució dels conflictes del camp té molt poca substància jurídica. I no n'ha de tenir, perquè és una cosa transitòria per a convalidar un estat de fet apartant-se del que hi hagi d'abusi en les Lleis fins ara vigents i mentre anem a establir unes Lleis que ens semblen més justes. Mentre tinguem una legalitat que no ens serveix i que és tan desproporcionada a l'estat de l'època, cal anar a cercar una altra legalitat i cercar-la nosaltres que som els encarregats de fer-la.

Per això aquí es tractava més que de res, de conceptes de fet més que jurídics, i no hem de desdir-nos de res en la manera de veure el problema social de la nostra terra.

Aquesta Llei no dóna lloc a fer escapçaments del debat que poden ésser tractats en la resolució integral del problema de la terra. Llavors, és

quan s'hauran d'enfrontar parers, teories i conviccions, però ara, davant d'aquest fet petit, entenc que únicament haviem d'anar a cercar la solució pràctica dels conflictes, però no la dels problemes. I quins conflictes? Els que hi ha fins ara. No pas els que des d'ara es puguin promoure, perquè no seria legítim que a cada pas hom volgués inventar un 14 d'abril. Una vegada el poble pot anar a una revolució, però no es pot fer una revolucioneta cada dia per uns interessos particulars que se sentin molestats.

El Sr. FRONJOSA: Això és el que vau fer: una revolucioneta!

El Sr. GALÉS: Ja esperàvem la vostra. I fins hi ajudarem i tot; jo almenys, per la meua part. Bé, doncs, deia que no és lícit establir cada dia una petita revolucioneta, a l'envit dels petits interessos que se sentin molestats. Nosaltres, en la discussió actual ens limitem a resoldre els conflictes que hi hagi pendants i les situacions d'injustícia que puguin haver-hi no les neguem, les remeten a la nova Llei, és a dir, que no tanquem l'esperança ni les portes i no diem això que volieu suposar de què els pagesos que no havien reclamat ja estaven per a sempre perduts en les seves justes reivindicacions.

És al revés. Els diem que tots aquells que per una causa o altra — que no podem anar a penetrar dintre les intencions i causes íntimes de la seva determinació — no varen fer ús, no diré ja d'un dret de revolució, sinó d'un instrument legal — perquè aquest altre aspecte és aquell que potser no es subratlla prou —, no varen fer ús d'aquells drets que els concedia un Decret de revisió — i no en varen fer ús precisament per causes íntimes — allà ells, que no les discutim, que no les podem interpretar. Aquests estaran també subjectes, com els altres que en van fer ús, a tots els beneficis que els hi reporti una legislació més justa, republicana, democràtica. De manera, que no els hi donem la desesperança, de manera que no els hi donem tracte de desigualtat: reconeixem el fet i davant del que sigui Llei definitiva, els posem tots al mateix nivell, al mateix pla.

(Ocupa la presidència el senyor Companys.)

Hi ha encara una altra observació a fer, i és que els conflictes que hi ha pendants deriven de la interpretació d'un instrument legal, d'aquells Decrets de revisió. Se'ls feia el retret per part de la V. S., de què havien estat Decrets fets per un Govern i es donava aquí, com a exemple de què el nostre Govern no n'havia sabut fer uns de semblants, que no havia sabut resoldre la qüestió per Decret. Jo li he de recordar que es varen fer aquells Decrets de revisió quan no hi havia Parlament a Espanya, i aquells Decrets de revisió varen adquirir plena legalitat perquè varen ésser convalidats pel Parlament, com tota l'obra de Decrets del Govern de la República. Mal podia el nostre Govern haver-se atribuït facultats que no li pertanyien quan nosaltres tampoc teníem Parlament i quan — una cosa molt interessant al meu entendre — quan les limitacions que ens imposa l'Estatut fan que no tingui una legislació franca el nostre Parlament i menys, per tant, els Decrets del nostre Govern poden invadir una

zona d'activitats socials i econòmiques, que són les que van servir de fonament a aquells Decrets de revisió, segons expressen els seus preàmbuls. De manera, que si el nostre Govern i el nostre Parlament ha pogut entrar a dintre de la qüestió del camp, ha estat, no pas per a legislar sobre una situació econòmica i social, ha hagut d'ésser aprofitant el portaló — no diré l'escletxa —, però sí el portaló, de la legislació civil; ha hagut d'ésser mirant allò que ens pertanyia a nosaltres per a dir les relacions contractuals entre els homes, i dels homes amb les coses, no referent a la qüestió econòmica de la distribució o de les bones o les males anyades, que varen ésser el fonament dels contractes de revisió. D'aquesta banda, doncs, encara que penso que potser no era expressament tasca meua la d'haver fet aquesta observació, queda ben sentat que el senyor Comorera no havia distingit quins eren els termes de la limitació en què s'ha de moure aquest mateix Parlament i aquest Govern. És més, semblava donar a entendre, el senyor Comorera, que la dificultat principal per a ell, és la desigualtat que s'estableix entre conreador i conreador, entre els que hagin fet ús i els que no hagin usat del dret que els concedien els Decrets de revisió. I respecte a allò que està passat, els dos anys passats, en això és evident — no crec que fos criteri del senyor Comorera el que fessin anar les aigües enrera ni entrar en revisions — que allò fet, fet està, perquè això és convalidar el fet revolucionari.

Ara bé: d'avui endavant, ¿quina és la situació dels uns i dels altres? Jo dic: igual. Igual, perquè a uns i a altres els serà aplicable la Llei nova, que varem quedar que la Llei nova havia de tenir la clau de la retroactivitat en el que fes referència al temps des de que està anunciant aquest Projecte de Llei, des de que aquest Projecte de Llei està presentat. De manera, que aquell argument capital de què és una injustícia que hi hagués dos tractes pels mateixos conreadors que puguin ésser veïns en un mateix camp, al meu entendre queda desfet. Uns i altres hauran de sotmetre's a allò que la Llei determini; als uns, ja des d'ara, podran aplicar-se aquesta Llei transitòria, perquè es trobaran fent allò que han vingut fent fins ara, però subjectes sempre al respecte, des del moment de presentació d'aquesta, a aquells beneficis que els hi atorgui la Llei nova. Al meu entendre, doncs, no hi ha desigualtat de tracte. El tracte és igual davant la Llei nova, i respecte dels temps passats, en això no hi podem entrar si els uns van actuar d'una manera diferent a la com van actuar els altres. Les conseqüències dels seus actes són diferents perquè són diferents els actes en què varen intervenir. En quant al futur, igualtat absoluta davant la Llei.

I potser res més, perquè no seria una censura, al meu entendre, el que es digués que dintre de la Comissió, durant els seus debats, durant les seves discussions, es produís un canvi d'opinió, ni entenc que això pugui constituir una censura al Govern, ni pot ésser una censura a la Comissió. Aquests canvis d'opinió, quan es tracta d'un assumpte tan interessant com aquest en què no hi pot haver-hi amor propi ni tan sols conveniències de partit, al meu entendre, són perfectament explicable, i no volen dir sinó aquella

subjecció de la intel·ligència i de la voluntat de tots a allò que sembli la millor solució; no volen dir sinó una regulació d'un criteri democràtic en el qual és escoltat el parer de tots, i quan sembli a aquells que han de resoldre l'assumpte, millor que l'altre, sigui acceptat aquell parer. És a dir, que això no és un canvi de criteri, és senzillament un eclecticisme, és senzillament una aplicació de normes democràtiques: que si aquesta insinuació ve dels bancs dels comissionats de la Lliga, no tenim inconvenient en acceptar les suggerències de la Lliga, com si vénen de les VV. SS., no diré amb més gust, però sí amb tant de gust, almenys, com en les que vinguin de la part de la Lliga. Tant és així, que si precisament jo sento alguna cosa és que no hi hagi en aquesta Cambra sectors més nombrosos representatius de totes les forces que hi hagi a Catalunya perquè vinguin a exposar-nos les seves opinions i a donar-nos les seves solucions. Si hi haguessin Partits que tenen una representació popular indubtable — em refereixo al comunista, em refereixo a Acció Catalana Republicana —, que tinguessin un criteri especial, que tinguessin una fórmula com una mena de panacea per a venir a resoldre aquests conflictes i problemes, nosaltres ens sentiríem molt satisfets de poder-los escoltar, i si ens convencéssim, adoptar les seves solucions.

És en aquest cas especial, això podria fer-se, doncs ens trobem amb un problema de fet, i ens trobem en la necessitat o en l'alta conveniència de fer que el poble pagès, el poble treballador de Catalunya, se senti ben disposat a anar amb entusiasme a la reconstrucció econòmica de la nostra Catalunya. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: El senyor Galés m'ha fet l'efecte d'un home integralment governamental. Ja ho ha dit ell. S'ha posat en la situació de l'home que, havent viscut un període revolucionari, creu que aquest ja ha arribat al seu punt d'estancament i que no cal parlar-ne més. Són opinions, perquè quan es parla tant de responsabilitat de Govern, ja aleshores, evidentment, sobren moltes discussions i gairebé no poden haver discrepàncies que puguin arribar a una coincidència, perquè sempre surt davant d'una discrepància més o menys fonamental, surt tot seguit el concepte de la responsabilitat governamental, i aleshores ja s'ha acabat tot discurs.

El senyor Galés, per a justificar els canvis que jo havia observat entre el Projecte del Govern i el dictamen de la pròpia Comissió, ha desenvolupat una tesi inacceptable, perquè no s'ajusta a la realitat dels fets. Ha dit que la Comissió, naturalment, accepta suggestions de totes bandes. Això és lògic, perquè si no sobraria el Parlament i totes les Comissions parlamentàries, però en el cas concret que jo li he plantejat de l'article 1.º o règim transitori, la Comissió, no és que hagi acceptat suggestions ni de la Lliga Catalana ni d'Unió Socialista, ha estat en tot cas escoltant suggestions interiors, però no de Comissió. Va acceptar-ne de suggestió, la d'Unió Socialista, que tendia a reforçar el concepte primer que hi havia en quant a establiment de règim transitori; és l'única que jo sàpiga que ha estat acceptada, i no he mancat a cap sessió de la Comissió. I perquè es

vegi clarament, em permetré llegir pocs textos: el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora diu: «És objecte d'aquesta Llei la solució dels conflictes pendents per mitjà de l'exercici dels contractes de conreu des del 14 d'abril del 1931 fins a la data de promulgació d'aquesta Llei.» I res més. El Projecte governamental tenia dos apartats: el primer era la còpia textual del text de la Comissió Jurídica Assessora i el segon deia: «L'establiment del règim provisional dels contractes de conreu fins el 31 de desembre del 1933», sense fer excepció de cap naturalesa, generalitzant, com nosaltres hem proposat sempre i encara proposem ara, establint un règim provisional dels contractes de conreu. Aquí ja no diu conflictes, perquè del passat ja no en parla; vol establir una nova norma, una nova Llei, des de la promulgació d'aquesta Llei petita fins a la promulgació de la Llei de contractes de conreu. La Majoria, acceptant una suggestió nostra a aquest segon apartat, va modificar-lo i va quedar així: «L'establiment d'un règim provisional de contractes de conreu fins el 31 de desembre del 1933 o fins a la promulgació de la Llei de contractes de conreu si aquesta fos posterior a la data susdita.» Aquest últim paràgraf va ésser la suggestió d'aquesta Minoria i sense que a la Comissió se'n tornés a parlar, la qual cosa vol dir que no hi va haver suggestió d'aquesta Minoria, en tot cas va ésser de Lliga Catalana.

El Sr. TRIES DE BES: No, no.

El Sr. COMORERA: La Lliga Catalana diu que tampoc. El dictamen de la majoria de la Comissió suprimeix aquest segon paràgraf i presenta una redacció totalment canviada d'aquest article 1.º, i ens trobem amb la sorpresa, per nosaltres desagradable, d'haver-se suprimit a les 24 hores tota possibilitat de règim transitori general a Catalunya. Si això no és voler posar un mur de contenció a l'esperit revolucionari de Catalunya, no sé com pot qualificar-se. Ha comprovat el senyor Galés, amb satisfacció, que jo vaig reconèixer el seu esperit esquerrà revolucionari posat de manifest en discursos anteriors en aquesta Cambra. Evidentment que en les paraules, sobretot quan contesta a Lliga Catalana, el senyor Galés coincideix força bé amb nosaltres, però he de dir...

El Sr. GALÉS: Coincideixo amb mi mateix.

El Sr. COMORERA: No, i amb nosaltres perquè hi ha una semblança de criteri.

El Sr. GALÉS: Sobretot en mi mateix.

El Sr. COMORERA: Però a mi les paraules m'interessen poc, el que m'interessen són els fets, i els fets no responen a les paraules, perquè si el senyor Galés diu, i va dir-ho força eloqüentment, que no hi ha base legal de cap contracte a Catalunya, no hi ha manera de contestar aquesta afirmació amb el tema que defensa encara amb tant d'entestament. Perquè aquest Projecte té el defecte capitalíssim de donar un valor legal a tots els contractes de conreu de Catalunya que no hagin estat afectats per conflictes de fet, se'ls ha donat un estat del nou dret revolucionari, i dintre la juridicitat que el senyor Galés deia amb tota raó que anàvem a crear nosaltres, és aquesta la qüestió capital, és que si no generalitzem aquesta qüestió i fem dues distincions, una en quant es refereix als contractes que han estat afectats per conflictes i l'altra en quant es refe-

reix a contractes no afectats per conflictes, llavors d'una manera fatal nosaltres atorguem una valor de dret a tots aquells contractes la vigència dels quals imposen per mandat d'aquesta mateixa Llei. Deia el senyor Galés que no hi hauria desigualtat de tracte com nosaltres sostenim, perquè s'ha convingut que la nova Llei, la Llei dels contractes de conreu, seria retroactiva, però és que justament per això nosaltres insistim més encara en el manteniment del nostre vot particular. Per efecte d'aquesta retroactivitat, nosaltres voldríem que aquest Projecte que ara estem discutint fos realment l'antesala, com va dir-se l'altre dia, d'una nova Llei, i que la Llei nova no pogués ésser inferior al règim provisional que nosaltres establim aquí. I és aquest, al meu entendre, el punt de vista honestament i estrictament revolucionari; els altres, no. I si ens entestem en sostenir que aquest 50 per 100 s'ha d'estendre a tot Catalunya, és perquè la Llei que hagi de venir després, que vindrà o no vindrà — això no ho sabem — sigui un límit, sigui una contenció, sigui la millora mínima que aquest Parlament assegurí a la pagesia catalana, que és la base de la República i de l'Autonomia. Perquè està molt bé parlar del futur, sempre és bonic parlar del futur, però damunt del que ha de venir no cal basar-hi res, perquè és hipotètic, poden haver-hi moltes coses abans de l'aprovació de l'altra Llei i estan en el pensament de tothom. Podríem parlar de possibilitats: hi han possibilitats negatives i hi han possibilitats positives; hi ha la possibilitat negativa, que sembla que avui per avui és la que més amenaça, d'una possible reacció, i llavors la nova Llei, si es fes, seria molt diferent de com l'hem pensada, i si no es fes, llavors aquest règim provisional d'injustícia seria una cosa que s'allargaria més del que volen els propis membres de la Comissió. Hi ha una altra consideració a fer, i és que precisament davant l'amenaça d'aquesta reacció contrarevolucionària de la qual hi han tantes manifestacions arreu de Catalunya i d'Espanya, és que nosaltres hauríem de tenir molt més interès en lligar tota la pagesia catalana a la sort de la República i de l'Autonomia tal com són avui. No hi ha res que lligui més que els interessos, i us asseguro, i amb això ningú pot dir-me que exageri, us asseguro que si el règim provisional s'estengués a tota la pagesia catalana, que la totalitat dels pagesos de Catalunya tinguessin, no la promesa d'una Llei, que serà bona o no serà bona, i que vindrà o no vindrà, sinó amb la seguretat d'un fet actual realitzat pel Parlament de Catalunya, us asseguro que per més força que tingués a les seves mans la reacció de Catalunya i d'Espanya, no l'amenagaria. Fixeu-vos com tots els autèntics revolucionaris del món, la primera cosa que han fet ha estat satisfer l'esperit de justícia de la gran multitud. Diran els senyors de Lliga Catalana que això és satisfer egoismes. Evidentment. En el món tots ens movem per egoisme i tot té en el seu origen l'egoisme humà. És que els senyors de Lliga Catalana i els interessos que representen no es mouen també, i molt, per egoisme?

El Sr. VALLS I TAVERNER: Egoismes legítims.

El Sr. COMORERA: Tots són legítims o no ho són; depèn del concepte que es tingui. De manera que reconeixen — ja és alguna cosa — que són egoistes legítims. Nosaltres podem ésser egoistes d'altre ordre. Són egoistes i defensen interessos egoistes de classe i de casta, i quan parlen de Catalunya tenen a la vista una Catalunya que assegurí privilegis a les castes i a les classes que ells aquí representen.

El Sr. VALLS I TAVERNER: De casta no en representem cap!

El Sr. COMORERA: Sí, aristocràtica encara una mica.

El Sr. TRIES DE BES: Ca!

El Sr. COMORERA: Evidentment. I ho porten fins a les seves últimes conseqüències. Jo voldria que vosaltres aprenguéssiu de Lliga Catalana. Són mestres en això, perquè ells són sectaris i ho han demostrat.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però la V. S. ha dit que era sectari.

El Sr. COMORERA: Sí, i el retret que faig a la Majoria és que no en són, ells. A Madrid, la Lliga Catalana va votar contra la Constitució de la República, (*Senyals d'afirmació en la Minoria de Lliga Catalana.*) i a Catalunya la Lliga Catalana ha votat contra l'Estatut Interior de Catalunya, (*Mostres d'afirmació en la mateixa Minoria.*) i són republicans — poseu-hi un interrogant — (*Rialles en la Majoria.*) i són catalanistes de tota la vida, i, encara diuen ells catalanistes i res més que catalanistes — i aquí, dos interrogants —. (*Rialles i mostres d'aprovació en la Majoria.*) Però veieu-los en els fets; quan es produeix un fet de tipus revolucionari o de tipus parlamentari, com és el d'ara, els senyors de Lliga Catalana, que saben el que defensen, que saben a qui representen i que són lleals a aquest manament dels seus representants, avantposen l'egoisme de les seves classes al qualificatiu, i davant de la realitat no són republicans, són capitalistes o són catòlics, i davant de la realitat no són catalanistes, són catòlics o són capitalistes. I per això votaren contra la Constitució espanyola, perquè no és catòlica i perquè no hi han hagut privilegis capitalistes en la seva integritat; i per això votaren en contra del nostre Estatut Interior, perquè hi ha també el laïcisme i una certa literatura de caràcter social.

El Sr. TRIES DE BES: Per la literatura, sobretot.

El Sr. COMORERA: De manera que aquesta és realment l'actitud intel·ligent, i l'actitud que cal; a un sectarisme cal respondre amb un altre sectarisme, perquè si no som sectaris, els que estan enfront d'una secta fatalment surten vençuts, que és el que us està passant a vosaltres. Vosaltres dieu: és que estem al bell mig. Tingueu cura de què, estant al bell mig; no feu el paper de sants, (*Rialles en la Minoria de Lliga Catalana.*) perquè no és la bona posició estar al bell mig. La posició autèntica és ésser lleals amb tot el que s'ha dit i s'ha promès, ésser lleals i respectar els interessos de la collectivitat, i és sobretot satisfer l'egoisme de la gent que aquí ens ha portat, a vosaltres i a nosaltres. Evidentment que hi ha egoisme en la pagesia catalana, com hi ha egoisme en els

treballadors industrials; i ¿per què no han d'ésser egoistes? ¿Per què no han de voler satisfer el seu egoisme, si aquest egoisme té com a origen la injustícia i el tracte de privilegi a favor dels altres? Aleshores nosaltres estem obligats, si som fidels al manament revolucionari que aquí ens ha portat, a satisfer, no demà, sinó avui, ja que hi som, totes les aspiracions justes de la pagesia catalana, que no tenen i no volen tenir altra conseqüència que la d'assegurar un mínim de justícia en les relacions humanes, i augmentar constantment el nivell de vida de la gran collectivitat de Catalunya.

El Sr. TRIES DE BES: I ésser capitalistes.

El Sr. COMORERA: Sembla estany que un catedràtic parli d'aquesta manera. Podria dir coses més ingènues i més enginyoses que aquestes.

El Sr. TRIES DE BES: No puc fer-hi més. Però és la veritat.

El Sr. COMORERA: És la veritat, però el que no volem és que hi hagin capitalistes com vosaltres i esclaus com els altres. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

Els problemes no es poden separar, com deia el senyor Galés, no es poden separar, perquè amb la separació es produeix la injustícia. La causa dels pagesos de Catalunya és una, és justa o és injusta, però el que sigui sortir-se d'aquest dilema serà sempre caure pel costat de la injustícia i, sobretot, de l'arbitrari. ¿És més just el plet rabassaire, és més just el plet dels pagesos de Tortosa, o d'aquells de l'Alt Empordà que us deia abans? Tots són igualment justos...

El Sr. GALÉS: Els de Tortosa i els altres varen partir el pacte amb la Generalitat. Recordeu-ho.

El Sr. COMORERA: No ho coneixeu bé.

El Sr. GALÉS: Sou vós que no ho coneixeu, i per això us rectifico.

El Sr. COMORERA: El conec molt bé. I encara que l'haguessin partit, que no el varen partir; ara, deixem-nos de pactes. El que us dic és que en aquesta matèria no es poden separar les coses, perquè en la separació és quan es comet la injustícia. El problema és un, i unificat s'ha de resoldre pel Parlament; provisionalment, ara que estem amb les mans damunt de l'obra, i d'una manera més o menys definitiva quan es faci l'altra Llei. Deia el senyor Galés que el Govern de la Generalitat no podia, evidentment, resoldre per Decret aquest problema, i deia que no podia fer-ho perquè el propi Govern de la República va legislar per Decret quan no hi havien Corts Constituents; i jo em permeto dir-li al senyor Galés que no recorda bé aquesta cosa, perquè el Govern de la República ha legislat per Decret no havent-hi Corts Constituents, i ha legislat per Decret havent-hi ja Corts Constituents, i la prova és que el tercer Decret de revisions de contractes de conreu el va dictar el Govern de la República quan ja estaven en ple funcionament les Corts Constituents. Vol dir que aquí es pot fer exactament la mateixa cosa. Ara, que hi ha una qüestió, i és que cada Govern té aquelles atribucions que ell íntimament se sent amb prou autoritat per a tenir-les. En una situació legal com la nostra, amb un Estatut minimitzat com el nostre, si al front de Catalunya hi han homes que constantment tenen davant dels seus ulls aquesta minimització, evidentment que aquí es deixaran de fer mol-

tes coses que es podrien fer sense que passés res i sense que trontollés la República, ni tan sols el Tribunal de Garanties Constitucionals. Aquest argument ja el varen gastar els senyors de la Lliga Catalana; avui ja és el «coco». En qualsevol cosa que farem aquí, en aquest Parlament, sortirà tot seguit el fantasma del Tribunal de Garanties, però a mi aquest fantasma no m'espaventa gens, i menys quan es tracta de coses econòmiques, quan es tracta de transformacions materials, perquè aleshores no hi ha motiu per espant de cap naturalesa.

Si nosaltres féssim la Llei provisional, com nosaltres proposem, i els propietaris afectats anessin al Tribunal de Garanties i el Tribunal de Garanties, passats els mesos necessaris per a la discussió entre juriconsults i per a la defensa que fessin legítimament els nostres representants, si mentre es discutís, dic, la sentència possible, a Catalunya s'apliqués la nostra Llei, una vegada acabada ja la qüestió judicial, ja podrien venir totes les sentències del Tribunal de Garanties a desfer el que s'hagués fet, perquè mai en el món una qüestió de fet, una qüestió econòmica, es supedita a una discussió de caràcter jurídic. Els fets econòmics estan per damunt de tota jurisdicció, i si aquí a Catalunya es fes la Llei com s'havia de fer i s'apliqués amb l'energia amb què s'hauria d'aplicar, per més Tribunal de Garanties que hi hagués, no a Espanya, sinó arreu del món, aquella Llei fóra un fet a Catalunya i ningú no la podria destruir. I és justament aquesta posició la que nosaltres voldríem veure en el Govern d'un país que té un marge de llibertat en aquest camp i que per damunt de tot ha de sentir-se amb prou coratge i amb prou fermesa per a no veure el seu Estatut i les possibilitats d'aquest Estatut en un concepte minimalista, sinó donar-li sempre un concepte maximalista.

Ha fet un altre argument el senyor Galés, i és l'últim que recullo — crec que no n'he deixat cap d'essencial per a recollir — dient: «Els socialistes diuen que aquest Projecte és contrarevolucionari, i en canvi els propietaris gemeguen i diuen que és una expropiació i que, per tant, és extremadament revolucionari.» Permeti'm que li digui que aquest argument no té lògica i a mi no m'ha impressionat gens, perquè el que puguin dir els propietaris, poca cosa pot interessar a uns homes que senten ja el principi, la tesi, que els propietaris ha estat una classe que ha abusat de la seva força política durant segles. Aquest argument a mi m'impressionaria si es tractés d'una classe que mentre tenia el monopoli del poder polític i econòmic del Govern a Espanya, segueix portat d'una manera correcta i humana, però tractant-se d'una classe que es va valdre de la seva situació de privilegi sota la monarquia durant tants de segles per a mantenir els seus propis privilegis, i una classe que s'ha distingit pel seu pla d'intransigència, no ja sota la monarquia, ni sota la Dictadura, sinó sota la República i el Govern de la Generalitat, l'argument del senyor Galés no m'ha impressionat gens; perquè és evident que una classe avessada tan malament, ha de protestar encara que aquest 50 per 100 fos un 5 per 100; protestarien de la mateixa manera i farien les mateixes assemblees de Vilafranca, de Vendrell, de Manresa i d'Igualada, usarien el mateix llenguatge i amenaçarien de la mateixa manera

en sortir al carrer, als camps, les escopetes al coll, a fer llur revolució. Perquè, el que vol la classe propietària, el fonamental per a ella no és el percentatge, sinó el privilegi en si. El que esvera a la massa propietària no és que el Parlament digui que els contractes s'han de reduir al 50 per 100; el que els esvera és que aquesta Llei i les altres que faci aquest Parlament, són ja un cop mortal contra el concepte d'ús i abús de la propietat, i és per això que s'exalten i criden. Per tant, l'ofensiva dels propietaris i el llenguatge insolent dels propietaris, no ha d'impressionar els homes de la Majoria ni a nosaltres. Pot impressionar als senyors com els de Lliga Catalana, que són aquí llurs representants autèntics i lleials, però no ha de commoure a vosaltres ni a nosaltres, que som fruit d'una revolució.

I prou. Solament que nosaltres voldríem que l'esperit socialitzant del qual ha parlat el senyor Galés fos de base més àmplia; s'ha dit: «Socialistes no en som, però socialitzants, sí», i socialitzant fins on i per què? És que entre socialitzants hi pot haver un antimarxista, com es va dir aquí des del banc roig? Vol dir que no és qüestió de paraules, sinó de fets. És socialitzants fins quin grau? Jo us asseguro que en el Projecte que ha presentat la majoria de la Comissió, els graus socialitzants són tan petits, que potser ni microscòpicament es poden veure.

El Sr. GALÉS: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALÉS: Són tan interessants els temes que ha tocat el senyor Comorera en la seva rectificació, sobretot s'escauen tant al meu temperament...

El Sr. COMORERA: És clar.

El Sr. GALÉS: ...que jo temo que no em deixi arrossegat en aquesta invitació en tractar-los, contra aquell principi de contenció del debat que crec que és el més interessant en aquest moment, que vol dir la necessitat d'abreujar en tot el que sigui possible la tramitació de la discussió, i per això jo demanaré que em perdoni si, fent-me violència a les mateixes aficions meves, no incideixo a considerar tots els aspectes generals de què ens ha parlat.

Vaig a tractar de concretar-me al vot particular que estem discutint, recollin únicament, potser, dos punts. Aquell primer de què ens ha situat als d'aquesta Majoria i als de la Comissió, en un terreny de liberalisme, no en un terreny de sectarisme. Jo no sé més que donar-li les gràcies per aquest reconeixement. És evident, nosaltres no ens sentim sectaris, no puc sentir-me sectari avui; encara crec en el liberalisme, per més que també tinc les meves sospites que estigui en crisi el liberalisme, la democràcia i el parlamentarisme, però de moment i mentre les experiències vitals de la humanitat no demostrin altra cosa, som liberals i no sectaris, cosa difícil de fer, molt fàcil de dir.

Per altra part, agraeixo també que se'us hagi reconegut que no volem hipotecar en aquest Projecte de Llei allò que hagi de dir la Llei definitiva. És més, dintre de molts membres de la Comissió, jo puc respondre de mi, no s'ha volgut

entrar deliberadament, reflexivament, no s'ha volgut entrar ni en l'examen de la Llei que s'ha de determinar després. Per què? Perquè allò que ara es vegés no fos una suggestió, una coacció mental per allò que havíem de dictaminar. Els veiem tan separats, els dos termes, que no hem volgut pensar en la segona Llei, sinó únicament en la primera, perquè mai no es pugui pensar que aquesta primera és un antecedent, ni en quant a la qualitat, ni en quant a la quantitat. És qüestió de fet i de conflictes. És qüestió de buscar-li el ropatge jurídic que sigui més apropiat per a anar a resoldre fonamentalment la qüestió, i, per tant, no ho hem volgut i hem dit que era, no una avançada, sinó una antesala.

El Sr. COMORERA: Sí, sí, una antesala.

El Sr. GALÉS: És a dir, una manera de què freséssim tots els obstacles que ara hi ha per a l'avinença i la bona entesa en el camp, i una vegada haguéssim aconseguit aquesta serenitat, aquest estat de tranquil·litat d'esperit, anar a construir la nova Llei. Repeteixo això; no em resta sinó estranyar-me una mica que aquells Decrets que es demanaven al Govern de Catalunya, puguin constituir avui una acusació per part de la Minoria socialista.

El Sr. COMORERA: No, no, jo no acuso res.

El Sr. GALÉS: Perquè hem de recordar que tenia la Minoria socialista representants al Govern de la Generalitat en aquell temps, és a dir, que si hagués alguna responsabilitat — jo entenc que no n'hi ha cap — crec que també l'haurien de compartir aquells que compartien el Govern.

En quant a les suggestions que poden venir de la part més conservadora del país, de tots aquells elements de casta o de classe a què s'ha referit el senyor Comorera, nosaltres hem de declarar d'una manera ben palesa, perquè es tingui per entès, i agraeixo al senyor Comorera que doni ocasió de dir-ho, que no ens hem de deixar emportar el nostre esperit de serenitat, de judici, per totes les assemblees que es puguin verificar per part d'elements que hagin perdut un fre. Nosaltres haurem d'atendre, i per això està oberta la informació pública a totes les veus del carrer, a totes les veus raonades i asenyades, que es facin a la premsa, a les assemblees, que se'ns enviïn a la Comissió, però tot allò que tingui un aire de coacció o d'amenaça que sigui un cas de violència i d'intemperància, als uns i als altres els hem de dir que, revestits del que suposem que ha d'ésser fibra de tot legislador, no ens farà la menor impressió, és a dir, que és igual que vagin violentant la nostra paraula els d'una banda, com que vinguessin els de l'altra banda. Puc respondre dels meus companys, com de mi mateix, que estariem, al nostre judici, dintre del nivell de la balança, és a dir, que no ens deixariem portar per tot el que són ventades de passió i desenfrens d'aquesta violència que ara s'agita al camp.

Fetes aquestes declaracions jo vaig a entrar concretament al tema que discutim.

En aquest moment el que es refereix al règim de la collita que pugui venir entre la presentació d'aquesta Llei i la Llei definitiva, respecte del passat,

creiem que no hi han discrepàncies; coincidim. Anem a discutir les collites que puguin venir d'aquí a tres mesos, d'avui al moment just de què estigui feta la nova Llei. Limitem, doncs, bé quin és l'abast d'aquest Projecte; i certs detalls creiem que no val la pena, que ja no caldrà ni parlar. ¿És que val la pena que s'estableixi un règim transitori ara per anar a canviar el règim transitori pel que digui la nova Llei? Al nostre entendre no val la pena, no hem de fer dues vegades la mateixa operació; cal fer l'operació una sola vegada, perquè si hi ha algú que dintre dels seus tractes actuals no hi estigui conforme, se li dona l'avantatge de què tot podrà desenrotllar-se dintre d'unes normes de justícia. I en atenció al que es proposa, hauria d'anar-se a una adaptació de cada cas particular a les normes que aprovéssim ara, i després, molt aviat, d'ací a tres mesos, en venir la collita pròxima, hauria de fer-se la readaptació definitiva, i pensant que aquests són milers i milers de casos, heus ací perquè hem tingut molta cura en posar un mur de contenció del confusionisme i del desordre i de l'arbitrarietat.

El Sr. COMORERA: Espereu-vos, espereu-vos!

El Sr. GALÉS: Així ho hem procurat fer; i si es fes el contrari, s'introduiria el major desordre i el major confusionisme i serien possibles arbitrarietats. Cal tenir en compte que tenim un règim de fet; i sobre aquest règim de fet tindriem el transitori que la Llei permetria i després vindria l'adaptació definitiva de la Llei de contractes de conreu, és a dir, que amb això no hauríem resolt cap conflicte i els hauríem multiplicat per una xifra fantàstica. I aquest és el punt fonamental que ha dominat el criteri d'aquesta Comissió. Si aquestes explicacions nostres no poden convèncer el company Comorera, ho sentim molt en nom de la Comissió, però tingui per ben entès que aquest criteri no rectifica en res les nostres conviccions ni les nostres prediques. Jo no faré al senyor Comorera el greuge de sumar-lo a aquelles veus moltes vegades indocumentades de gent domesticada que corre pels camps sense morrió i actuen dient que l'Esquerra Republicana de Catalunya ha fet una campanya demagògica. Ja sé que la posició del senyor Comorera no és aquesta. I afirmo que nosaltres no hem fet cap campanya demagògica ni responem a cap esperit de demagògia. És fa campanya demagògica quan es diuen coses que no s'està disposat a complir, i nosaltres tot el que hem dit, tot el que hem promès, hem estat i estem disposats a complir-ho. En nosaltres no hi ha demagògia, perquè estem disposats a complir tot allò que hem predicat. No permetrem que es digui això, perquè fóra una ignorància de fet pensar que l'Esquerra Republicana de Catalunya hagi mai actuat d'agitador. ¿Si no es necessitava l'agitació, si no calia més que recollir-la! ¿És que algú creu que era necessari calar foc al camp? ¿Si no era necessari res més que anar a recollir aquells dalers d'equitat! ¿Si no calia promoure el desordre ni promoure un estat d'anarquia, sinó, com he dit, recollir els afanys de justícia! I això és el que dol més a les classes conservadores: el que no hagin anat mai a predicar aquestes revoltes estèrils, de poca solta. Això no ho hem fet. No hem tingut més que dir a la gent del camp: Uniu-vos i organitzeu-vos. I com que aquesta gent ha sabut reaccionar dintre d'aquesta forma col·lectiva, ara nosaltres no tenim perquè recular ni parlar de des-

lleialtats ni de lleialtats i hem de mirar únicament de complir amb el nostre deure, i únicament complim amb el nostre deure fent des d'aquí, des dels bancs de la Comissió, darrera del Govern, allò que era un afany i un daler de justícia del nostre poble.

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Evidentment, senyors Diputats, el tema està esgotat, i no és qüestió d'insistir constantment cada u en els seus propis arguments. Però he demanat la paraula per a aclarir algunes qüestions. Ha començat dient el senyor Galés que ell no recolliria bona part del que jo he dit abans per no allargar aquest debat i per considerar que és urgent l'aprovació de la Llei; i en aquest respecte jo he de dir al senyor Galés i a la Cambra, que la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya no serà mai obstacle de cap naturalesa per a aprovar com més aviat millor aquest i altres Projectes de Llei i que nosaltres no serem obstacle pel dia que la Comissió o la Presidència resolgui anar a sessions nocturnes o a sessions permanents. El que volem és que les coses es discuteixin a fons, perquè almenys, si no altra cosa, quedin ben marcades i definides les respectives posicions. Ha dit el senyor Galés, que no èrem nosaltres els més indicats per a fer un retret al Govern per no haver legislat per Decret i resolta aquesta qüestió per la raó, pel fet que en el Govern hi figurava el nostre company Serra i Moret; i he de dir-li, al senyor Galés, que en primer terme no he fet cap retret al Govern, que jo he dit, i ho repeteixo ara i l'invito a revisar la versió taquigràfica, que si no es tractava més que de resoldre qüestions i conflictes passats, per això ja el Govern tenia la suficient autoritat legal per a poder-ho fer. Però encara que jo hagués fet un retret així al Govern, l'argument del senyor Galés no té valor, perquè, evidentment, que unes atribucions d'aquesta naturalesa podia tenir-les sols des del primer Govern estatutari de Catalunya, i en el primer Govern el company Serra i Moret ja no hi era. I, finalment, encara que el senyor Galés m'ha barrejat, encara que salvant-me, traient-me d'entre els pagesos amb morrió que parlen pels camps de Catalunya...

El Sr. GALÉS. Pagesos, no.

El Sr. COMORERA: Suposo que en parlar així...

El Sr. GALÉS: No, pagesos no, gossos.

El Sr. COMORERA: Suposo que el senyor Galés no s'ha referit als treballadors del camp.

El Sr. GALÉS: No, no, pagesos, no.

El Sr. PRESIDENT: S'aprova el vot particular de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Ruiz i Ponseti té la paraula.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Tan sols per a donar gust als senyors Diputats de la Majoria, a fi que puguin fer acte de presència, demano que la votació sigui nominal.

El Sr. PRESIDENT: Es votarà nominalment.

Els senyors Diputats que diguin *SI*, voten a favor del vot particular de la Minoria d'Unió Socialista; i els senyors Diputats que diguin *NO*, rebutgen aquest vot particular.

(Senyors Diputats que han dit *SI*.)

Sr. Comorera.

Sr. Fronjosà.

Sr. Ruiz i Ponseti.

Sr. Gerhard.

(Senyors Diputats que han dit *NO*.)

Sr. Selves.

Sr. Gassol.

Sr. Armendares.

Sr. Armengol.

Sr. Balart.

Sr. Bancells.

Sr. Blasi.

Sr. Bru.

Sr. Canturri.

Sr. Cerezo.

Sr. Companys (Josep).

Sr. Espanya.

Sr. Folch.

Sr. Fontbernat.

Sr. Galés.

Sr. Lloret.

Sr. Magre.

Sr. Mora.

Sr. Ribes.

Sr. Riera.

Sr. Rossell.

Sr. Sellés.

Sr. Sauret.

Sr. Soler i Bru.

Sr. Tauler.

Sr. Viadiu.

Sr. Abadal.

Sr. Carreres.

Sr. Duran i Ventosa.

Sr. Romeva.

Sr. Rovira i Roure.

Sr. Sol.

Sr. Tries de Bes.

Sr. Valls i Taverner.

Sr. Ventosa i Calvell.

Sr. Martínez i Domingo.

Sr. Xirau.

Sr. Terradelles.

Sr. Battestini.

Sr. Dot.

Sr. Guinart.

Sr. Companys (Lluís).

El Sr. SECRETARI: Han votat a favor 4 senyors Diputats. Han votat en contra 43 senyors Diputats. Resta rebutjat el vot particular. Hi ha un altre vot particular.

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular el següent vot particular al dictamen sobre el Projecte de Llei especial per a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu:

Art. 2.ª Pel fet de l'incompliment, per part del conreador, durant el temps expressat en l'article anterior de l'obligació d'abonar el preu o de lliurar la part de fruits en els contractes de conreus, el propietari sols li podrà exigir el pagament del que hagi deixat de percebre, sense poder reclamar interessos, ni danys ni perjudicis.

Si el conreador, dintre el mateix període, hagués ocasionat danys a les finques, el propietari sols podrà reclamar el seu import.

Els propietaris no podran fonamentar-se en els actes anormals a què fan referència els dos paràgrafs anteriors, ni en l'incompliment d'altres obligacions derivades del contracte de conreu, per a exercitar accions resolutòries dels contractes o de desnonament.

Palau del Parlament, 26 de maig del 1933. — R. Abadal, Carreres i Artau i Tries de Bes.»

El Sr. PRESIDENT: La Comissió té la paraula.

El Sr. FOLC: La Comissió no accepta aquest vot particular.

El Sr. PRESIDENT: Algun signant vol fer ús de la paraula?

El Sr. CARRERES I ARTAU: Senyors Diputats: El vot particular que vaig a tenir l'honor de defensar es refereix el que podríem anomenar punt neuràlgic d'aquest Projecte de Llei per a solventar els conflictes pendents. Queda, per tant, justificada la importància d'aquesta intervenció, no perquè sigui jo el que l'hagi de portar, sinó per la naturalesa mateixa de l'assumpte, majorment quan en bona part el criteri que ara s'adopti en la resolució de les qüestions plantejades en aquest article té una importància cabdal. Algú ha dit — i crec jo que amb justesa —, algú ha qualificat aquesta Llei d'avançada. Jo crec que té una importància cabdal i pronuncia amb certa manera el criteri que haurà de regir en la Llei definitiva. Ens trobem, senyors, sobre el fet següent: El senyor Conseller de Justícia i Dret — en unes frases que eren fruit d'una expressió espontània — deia el mateix dirigint-se a la Majoria que a la nostra Minoria: No ens enganyem, senyors, aquí es tracta d'un desgavell, d'un edifici que ha caigut, d'un contracte incomplert, d'unes Lleis que no han regit amb eficàcia, d'unes sentències que s'han deixat incomplertes, i aquesta és la trista realitat del fet, d'un fet podem dir-ne avui consumat, al qual es tracta de donar un estat de legalitat.

Tots convenim en què aquest fet — que dissortadament com he dit abans és consumat — necessita una fórmula, una fórmula de Llei. La discrepància estriba en la manera com enfoquem aquesta fórmula legal.

Jo crec que en aquest assumpte hi ha tres solucions que són les que s'han presentat com a resultat del que podríem dir-ne el gran debat a l'entorn d'aquesta qüestió i que jo — tota vegada que estem en l'articulat i en l'article cabdal del Projecte — desitjaria resumir i epilogar.

Hi ha una solució que en podríem dir-ne de Llei estricta, de Llei dura, però Llei. Hi ha una solució que podríem dir-ne de Llei arbitrària, de conveniència, i atenent a una fórmula que qualifica d'arbitrària — no diré injusta — però sí arbitrària. I finalment, hi ha una tercera posició que és la que avui desitjaria exposar, i és la Llei equitativa.

La solució de Llei estricta, de Llei dura, la *dura lex* ho he de dir en honor de la Cambra, no

ha estat aquí patrocinat per ningú. Aquesta Minoria, certament, va presentar el primer vot particular, que anava seguit del que ara jo vaig a defensar, mantenint una qüestió de principis, potser també com a reacció a altra posició extrema que a nosaltres no ens semblava la justa, mantenint la finalitat dels pactes i el compliment de la Llei, però s'hi afegia que sempre s'havien de tenir en compte les circumstàncies.

Però al costat d'aquesta solució, ha estat patrocinada una solució de Llei arbitrària. En aquest punt, es pot dir que coincideixen la majoria de la Comissió i la Minoria Socialista. Dic Llei arbitrària perquè és una fórmula legal, però el contingut, la quota-part, el tipus estatut en aquesta Llei no es basa en cap adequació exacta a la realitat, és de pura invenció, és una manera, sigui la que sigui, per a dir-ho així, per a sortir del pas. La majoria de la Comissió ha establert el criteri del 50 per 100; ha establert el criteri del 50 per 100 com hagués pogut establir el del 75 o el del 25. La Minoria socialista, dintre d'una apariència d'una gran oposició a aquesta actitud, en realitat continuava amb aquesta solució arbitrària. L'única diferència és que la Majoria circumscribia aquesta solució legal arbitrària a un sector, als afectats per un conflicte que va del 14 d'abril del 1931 fins a la presentació de la Llei, i la Minoria socialista declarava en període revisió — per tant en dret a pagar solament el 50 per 100 — a tots els pagesos de Catalunya.

Però tan arbitrària és una solució com l'altra. Uns, repeteixo, la circumscriben a un sector; els altres, estenien el benefici de l'arbitrarietat a tots els pagesos de Catalunya.

Encara n'hi una altra d'arbitrarietat, una arbitrarietat que jo qualificaria de local, i tinc interès en subratllar aquest concepte perquè està pesant com un pesombre sobre la Comissió i sobre aquesta Cambra i probablement pesarà durant tota l'elaboració de la Llei. ¿Per què ha elegit la Majoria el criteri del 50 per 100? Senzillament, perquè en una localitat molt respectable, que tots apreciem i estimem, la del Penedès, les coses estan disposades de tal manera que amb aquesta forma no s'ha de fer res. En realitat, la Llei no farà més que sancionar el que ja està fet, i això és una arbitrarietat, que, als que som d'altres comarques, ens dol en el fons, perquè el Penedès, comarca rica i pròspera, comarca que tots admirem, té un sistema de conreus relativament simplistes, relativament senzills. Hi ha moltes altres comarques amb un seguit de conreus, de collites, i sistemes d'explotació molt variats que aquest criteri simplista probablement podria oferir algunes dificultats. Segon motiu, per tant, d'arbitrarietat: una arbitrarietat de caràcter local estesa amb caràcter general.

Però el meu interès és posar el criteri nostre que és el criteri de la Llei equitativa. Senyors: aquí s'han donat una pila d'arguments i jo, potser pel meu ofici de professor, estic ja tan familiaritzat en l'ús i en l'art d'esgrimir arguments, que m'han produït fins una espècie d'escepticisme algunes certes raons de caràcter purament intel·lectual. Es per això que jo voldria en aquest moment impressionar-vos no amb una sèrie d'argu-

ments tallants, dialèctics — la dialèctica a vegades no serveix per a res — però voldria precisament per això posar la qüestió en el terreny de l'equitat i saber transmetre-us una part de l'emoció que jo sento en el problema de la terra, perquè jo si no sóc un tècnic, l'he viscut de petit, he tingut tracte amb pagesos, no sols des del punt de vista econòmic, sinó des d'altres punts de vista d'investigació científica, i crec haver arribat una mica a l'esperit, a l'ànim del pagès, pel qual professo una cordial, no sols purament pel fi utilitari, per aquell *do ut des*, sinó per uns fins de caràcter superior, i jo dec a aquest coneixement de la vida pagesa — això potser n'és la concreció — part de la meua posició en certes matèries científiques... Però deixem de banda aquestes consideracions que en mi en aquest moment estan pesant enormement, jo voldria portar a la vostra consideració una sèrie de raons més aviat cordials; és a dir, voldria portar a la vostra consideració més aviat una persuasió que una convicció i fins em sentiria molt afortunat i en el marge que va d'avui a demà es podés operar un cert canvi en la Comissió i en la Cambra.

Estic parlant de la Llei equitativa. ¿Què és l'equitat, senyors? Es tracta d'una situació de fet que té característiques especials; un fet consumat, com he dit abans, l'aplicació de la Llei estricta ofereix una sèrie de dificultats enormes. És per totes aquestes coses que la duresa de la Llei s'entebieix, es dolcifica, mitjançant un coneixement de les circumstàncies del cas i mitjançant una adaptació de la regla, no rompent-la, no trencant-la, sinó, com deien els antics, fent de la regla de la justícia la regla de Lewton: una regla de plom que sense trencar-se, però adaptant-se a la realitat de totes les coses, arribi a mesurar aquestes mateixes coses. I és que, senyors, la justícia consisteix en arribar a la igualtat moral; però quan les coses són desiguals, no hi ha altra manera d'arribar a la justícia que tractar desigualment la gent, no pel desig de tractar-la desigualment, sinó perquè són les circumstàncies personals o d'altra classe que imposen aquest tractament divers. Aquest criteri d'equitat, hem de convenir que ha presidit aquest Projecte primer de Llei de la Comissió Jurídica Assessora. I jo voldria tributar, des d'aquest escó meu, un elogi xardorós a la tasca d'aquesta Comissió Assessora que no dubto que en haver de laborar un Projecte de Llei per a donar estat legal a aquests fets, ha hagut de passar una tragèdia interior, ha hagut d'experimentar una sèrie de conflictes de consciència; però, en definitiva, gràcies a aquesta ruta de l'equitat, ha pogut trobar la manera fina, delicada, d'anar emmotllant un fet que, per la seva naturalesa, tenia una sèrie de caires, s'oferia en una forma cantelluda per diversos aspectes; els ha anat emmotllant i ha trobat una forma que, si bé no satisfà en absolut, perquè això és impossible — precisament per aquests casos existeix l'equitat — porta el convenciment del que llegeix la Llei, del que l'ha d'interpretar i aplicar, porta, dic, el convenciment de què aquesta Llei és feta a mida pels casos que tracta de resoldre.

Aquesta Llei, en aquest article 2.ª, que és el que es fa seu aquesta Minoria, comença per establir, com no podia menys, el principi de què el pacte s'ha fet; és a dir, que el propietari tindrà el dret d'exigir i el

concreador el deure de pagar, només, però, que allò convingut.

Però establert aquest principi, vénen de seguida el que en podríem dir els embullaments, els refinaments, les adaptacions per via d'equitat; per això en aquest pacte segon es comença per establir que si bé el propietari tindrà dret a exigir i només a exigir fins a la part que no hagi pagat el parcer, no podrà exigir ni interessos, ni danys ni perjudicis. Segueix un paràgraf en què es diu que pel cas que el concreador, dintre aquest període a què ens hem referit abans, en el qual s'han mogut els conflictes que van des del 14 d'abril del 1931 fins a la presentació d'aquesta Llei, hagués ocasionat danys a les finques, en aquest cas el propietari no podrà reclamar més que l'import d'aquests danys. És a dir, que es deixa de banda la qüestió de perjudicis. Tots sabem la distinció que hi ha entre danys i perjudicis. El dany és el produït, realment experimentat; el perjudici és la ganància possible i a més realment demostrada que s'hauria pogut produir. Per aquesta via de l'equitat, la Comissió Jurídica ha anat elaborant una sèrie de detalls, d'una manera primorosa, dels quals, és precis dir-ho, s'ha aprofitat la Comissió i ha fet molt bé. La llàstima és que la Comissió — em refereixo a la majoria de la Comissió —, la llàstima és que després aquesta majoria, el que podríem dir la síntesi d'aquests detalls, ho hagi tot deslloriat i, per tant, la reclamació jurídica d'aquests fets extraordinaris hagi quedat esmicolada, hi hagi llavors una fórmula que de delicada i primorosa ha passat a monstruosa. Dic que la Comissió Jurídica, per aquest mateix tarannà de l'equitat, ha anat establert una sèrie de torbacions, de limitacions del que podríem dir dret estricte de qualsevulla de les parts. Així els terminis que per a fer efectius els pagaments estableix, estableix els terminis per fer efectius els pagaments en un dels articles que subsegueixen, estableix també la facultat per pagar en fruits o per pagar en diners, una espècie d'indicació molt amorosa, molt patriarcal, recomana al tribunal — no es podia fer d'altra manera — que concretament, atinent a les circumstàncies, resolgui en cada cas; estableix també la suspensió dels judicis quan estiguin dictades sentències i no s'hagin executat amb la facultat de poder tornar a promoure demandes dintre un terme d'un any amb obligació de formular-la i quedant així subsistents els embargs i les retencions; i per últim, d'una manera molt elegant, concreta que l'incompliment, més ben dit, l'haver-se apropiat el parcer dels fruits en el cas de condomini o de societat que se suposa hi ha en la parceria, això no es tindrà més que com un cas d'incompliment d'obligació amb l'evident propòsit d'eliminar tot aspecte criminal. Ja veieu com la Comissió Jurídica ens dona aquí una via que jo crec que és l'única que es pot seguir en aquests casos, perquè qualsevol altra aplicació que es fes que no fos l'atènyer-se a les circumstàncies de cada cas, ens conduiria a una d'aquelles solucions arbitràries a què abans m'he referit. Aquí s'ha dit, i amb molta raó, que dintre una mateixa comarca dos propietaris, dos concreadors, amb aquest criteri del 50 per 100 de la Majoria, criteri acceptat pels socialistes amb caràcter general, podrien ésser tractats d'una manera desigualment irritant. El propietari que tingués la finca a parts barates, parts mòdiques, o el propietari que tingués la finca a unes

parts més cares, no obstant el raser seria el mateix. Tal com ve redactat aquest vot particular, acceptant aquest criteri de la Llei redactada per la Comissió Jurídica Assessora, el Tribunal en cada cas apreciaria les circumstàncies i, per tant, en cada cas dictaria el que el parcer ha de pagar al propietari. Indubtablement, en aquestes coses hi ha un cert canvi discrecional que fa que la solució legal, àdhuc essent de caràcter general, s'emmotlli perfectament i en cada cas a mesura del cas que es demana.

Senyors Diputats, aquest vot particular està íntimament lligat, que no és ara qüestió de defensar. Jo voldria saber si aquestes raons que sincerament he donat a la Comissió primer i ara dono públicament aquí, a la Cambra, jo voldria saber si aquestes raons tenen la virtut de commoure la Comissió, i fer-la tornar del seu acord. Segons quina sigui la resposta, nosaltres procedirem i veurem si haurem d'arribar a la defensa de l'altre vot que també té una importància molt decisiva per a nosaltres, i que està íntimament lligat amb aquest. No obstant, nosaltres preferiríem que les raons que he donat us convencessin i no ens poséssiu en el cas d'haver de fer la defensa de l'altre vot particular.

El Sr. BRU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Bru per la Comissió.

El Sr. BRU : Substancialment, el vot particular mantingut per Lliga Catalana no discrepa de l'article 2.ª en res més exactament, que no es vol sentar el 50 per 100 de transició per tot el passat i a la vegada que no es volen reconèixer els pactes mutus que hi hagi pogut haver entre propietaris i pagesos que hagin tingut conflictes. Aquest és el cavall de batalla, tot el restant són consideracions molt ben dites i molt ben fetes amb aquells detalls i il·lustrades amb totes aquelles alocucions llatines de «dura lex, sed lex» que s'adiuen amb el concepte que tenen de la propietat, però que no s'adiuen exactament amb això, perquè si tractem del Projecte que havia estat presentat per la Comissió Jurídica Assessora, cosa que ja està enterrada, veurem que tots aquells aspectes que tan encertadament glossava la V. S. aquí, el fet de no reclamació de danys i perjudicis, el fet de poder pagar en fruits, el fet de totes aquelles característiques, el fet de la interpretació diferent a donar a l'incompliment de contractes, a la retenció de certs fruits, tot són característiques que en la nova Llei existeixen. Aquí no hi ha res més sinó que no s'admet que es transigeixi aquesta qüestió pagant el 50 per 100. El concepte aquell d'equitat de què ens parlàvem, si per equitat volem dir que era just i equitatiu que uns senyors sense treballar ho tinguessin tot i altres treballant no tinguessin res, potser sí que el pagament del 50 per 100 no és just, però com que ens trobem davant una situació de fet sobre el qual no ens podem pronunciar, i aquesta qüestió de fet s'ha d'acabar d'una vegada a fi i efecte que quan es vagi a la discussió de la nova Llei, no es pugui commoure's aquí, a la Cambra, per fets que es produeixin dintre el camp, nosaltres, sentint-ho molt, no podem acceptar aquest vot particular i mantenim amb les seves característiques pròpies el que es diu en

l'article 2.ª, o sigui el 50 per 100 ben determinat pel que fa referència a tots els que han tingut conflictes, i, a la vegada, el reconeixement que es fa després a tots els que han tingut un pacte. Aquesta és la resolució que entenem que s'ha de donar als conflictes i res més que als conflictes.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Carreres i Artau, per si creu que ha de rectificar alguna cosa.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Molt breument, tan breument sols he de dir que, com, certament, ja he dit abans i el senyor Bru i Jardí ho confirma, nosaltres ens fem nostres tots aquests detalls, totes aquestes primors de la Comissió Jurídica Assessora. El que heu fet és violentar-los i una cosa que en mans de la Comissió Jurídica Assessora era una obra d'orfebreria jurídica (*Rialles*.) podríem dir-ne, que es necessita molt mèrit per a fer un botarut, si em permeteu l'expressió, com és tot el succeït al Penedès, fer-ne una cosa jurídica i una cosa passable, i vosaltres, en canvi, la cosa en mans no tan primoroses, anava a dir un qualificatiu que m'escauria perquè m'agrada ésser sempre respectuós amb la gent i més tractant-se de dignes membres de la Comissió, però és una cosa més poc primorosa, tot això ho heu barrejat, ho heu esbardellat i heu fet una mena de monstre.

El Sr. BRU : Mantenim una cosa que mantenen ells.

El Sr. BATTESTINI : Vosaltres feieu un capritx goiesc.

El Sr. CARRERES I ARTAU : I tant goiesc.

El Sr. BATTESTINI. Ereu vosaltres els que ho feieu.

El Sr. PRESIDENT : S'accepta el vot particular?

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Com que en aquest vot particular es planteja un criteri que aquesta Minoria estima fonamental, en quant a la limitació dels conflictes als quals hauria d'atendre aquesta Llei, i en quant al concepte que hauria de presidir per a la seva resolució, nosaltres demanarem votació nominal.

El Sr. PRESIDENT : Votació nominal. Els senyors Diputats que diguin SÍ, voten a favor del vot particular de Lliga Catalana; els que diguin NO, voten en contra. Comença la votació.

(*Senyors Diputats que han dit SÍ :*)

Sr. Abadal.

Sr. Carreres.

Sr. Duran i Ventosa.

Sr. Romeva.

Sr. Rovira i Roure.

Sr. Sol.

Sr. Tries de Bes.

Sr. Ventosa i Calvell.

Sr. Martínez i Domingo.

(*Senyors Diputats que han dit NO :*)

Sr. Selves.

Sr. Gassol.

Sr. Bancells.

Sr. Battestini.

Sr. Blasi.
Sr. Bru.
Sr. Canturri.
Sr. Cerezo.
Sr. Companys (J.)
Sr. Folc.
Sr. Fontbernat.
Sr. Galés.
Sr. Guinart.
Sr. Magre.
Sr. Ríbes.
Sr. Riera.
Sr. Rossell.
Sr. Sellés.
Sr. Sauret.
Sr. Tauler.
Sr. Viadiu.
Sr. Casanoves.
Sr. Fronjosà.
Sr. Fàbrega.
Sr. Gerhard.
Sr. Dot.

Sr. Rauret.

Sr. Companys (Ll.)

El Sr. SECRETARI: Han dit *SI* nou senyors Diputats; han dit *NO*, vint-i-vuit senyors Diputats.

El Sr. PRESIDENT: No havent-hi nombre suficient de senyors Diputats per a adoptar un acord, segons el Reglament, s'aixeca la sessió.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dijous

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre «Política econòmica del Govern de Catalunya».
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

(*S'aixeca la sessió a les vuit menys cinc minuts de la vetlla.*)